

Huvin ja urheiluhengen vuoksi?

Suomen Jääkiekkoliiton
valtakunnallinen juniorikiekkoilijoiden
pähdekysely 2006

Sosiaalikehitys Oy

Sari Pitkänen
Sosiaalikehitys Oy

Sisällys

Tiivistelmä	2
1. Johdanto	5
2. Tutkimuksen toteuttaminen	6
2.1 Tutkimusaineisto	6
2.2 Kyselyyn osallistuneet	7
3. Koulunkäynti, elämänasenne, harrastukset ja sosiaalinen verkosto	9
3.1 Koulunkäynti	9
3.2 Elämänasenne	10
3.3 Harrastukset	11
3.4 Sosiaalinen verkosto	14
4. Tupakointi	15
4.1 Tupakoinnin yleisyys	15
4.2 Suhtautuminen tupakointiin	17
5. Nuuskaaminen	19
5.1 Nuuskaamisen yleisyys	19
5.2 Suhtautuminen nuuskaamiseen	21
6. Alkoholinkäyttö	23
6.1 Alkoholin käytön yleisyys	23
6.2 Suhtautuminen alkoholin käyttöön	26
7. Muiden huumaavien aineiden, hormonien ja piristeiden käyttö	27
8. Huolestuneisuus, valvonta ja avunsaanti päihteiden käytössä	29
8.1 Huolestuneisuus kaveripiirin päihteiden käytöstä	29
8.2 Avun hakeminen päihdeongelmien yhteydessä	29
8.3 Päihteiden käytön valvonta	30
9. Päihteiden käytön yhteys muuhun elämään	32
10. Jääkiekk junioreiden näkemykset kyselystä	34
11. Jääkiekk juniorit ja päihteiden käyttö	35
11.1 Valtakunnallisen kyselyn keskeisiä tuloksia	35
11.2 Vertailua muihin nuoria koskeviin päihdetutkimuksiin	37
12. Johtopäätöksiä	43
13. Lähteet	47
14. Liitteet	48

Tiivistelmä

Suomen Jääkiekkoliitto on käynnistänyt vuonna 2005 Operaatio Urheilullinen Elämäntapa (OUE) – nimisen eettisen kokonaisvaltaisen kehityshankkeen, jonka osana päätettiin toteuttaa tutkimus juniorikiekkoilijoiden päihteiden käytöstä. Suomen Jääkiekkoliiton toimesta tehdyn tutkimuksen on toteuttanut Sosiaalikehitys Oy, jossa tutkimuksesta on vastannut sen alkuvaiheessa tutkija Riitta Kinnunen ja raportoinnista tutkija Sari Pitkänen.

Tutkimus perustuu marraskuussa 2005-tammikuussa 2006 tehtyyn valtakunnalliseen jääkiekkojunioreille suunnattuun kyselyyn, jossa tiedusteltiin nuorten tupakointia ja nuuskan, alkoholin ja muiden huumaavien aineiden käyttöä sekä nuorten suhtautumista päihteisiin. Kyselyssä selvitettiin myös nuorten harrastuksiin ja yleensä elämään liittyviä asioita. Päihdekysely toteutettiin 11 urheiluseurassa, jotka sijaitsevat eri puolella maata erikokoisissa kaupungeissa. Kyselyn käytännön toteutuksesta ovat vastanneet Suomen jääkiekkoliitto sekä otokseen valikoidut seurat, jotka ovat järjestäneet lomakkeiden jakelun ja vastaanmistilanteiden toteuttamisen jäähallissa harjoitusten yhteydessä. Kysely osoitettiin seuroissa 10-18-vuotiaille jääkiekkoa harrastaville lapsille ja nuorille. Otokseen valituista jääkiekkoseuroista valittiin vastaajiksi noin 25 pelaajaa jokaisesta ikäryhmästä (E2-B-juniorit), joten otos on muodostunut 1 925 junioripelaajasta. Päihdekyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 1 509 kappaletta, jolloin kyselyn vastausprosentti oli 78 %. Jääkiekkojunioreiden päihdekyselyyn vastanneet ovat miltei kaikki (96 %) poikia, iältään keskimäärin 13-vuotiaita.

Kyselyn tulosten mukaan jääkiekkojuniorit viihtyvät ja pärjäävät koulussa hyvin, mikä näkyy myös kouluarvosanoissa: juniorikiekkoilijoilla edellisen koulutodistuksen keskiarvo on ollut 8. Juniorijääkiekkoilijat ovat myös tyytyväisiä elämäänsä, sillä heidän omalle elämänsä kouluarvosanalla antama keskiarvo on miltei kiitettävä 8,6. Yleisimmin juniorijääkiekkoilijoilla on tavoitteena ammattilaisuus jääkiekkoilijana, johon pyrkivät yleisimmin nuorimmat sekä suurissa kaupungeissa asuvat pelaajat. Toisaalta jääkiekkoseurassa olemisen parhaaksi puoleksi ei mainittu kilpaurheiluun liittyvää voittamista, vaan pelaaminen, kaverit sekä kehittyminen lajissa eli kuntoiluun, hauskaan ajanviettotapaan ja sosiaalisuuteen liittyvät asiat. Kyselyyn vastanneilla on jääkiekon ohella myös paljon muita harrastuksia, joista tyypillisimpiä ovat muut pallopelit. Jääkiekkojunioreiden sosiaalinen verkosto on laaja sekä seurassa että sen ulkopuolella. Nuorilla pelaajilla näyttävät olevan myös perhesuhteet kunnossa, sillä enemmistöllä jääkiekkojunioreista vanhemmat tuntevat useimmat heidän ystävänsä ja tietävät lähes aina, mitä lapsi tai nuori tekee vapaa-aikanaan.

Jääkiekkojunioreiden päihdekyselyyn vastanneista enemmistö eli noin 80 % ei tupakoi lainkaan, 15 % on joskus kokeillut tupakointia, 4 % tupakoi joskus ja 2 % juniorikiekkoilijoista tupakoi viikoittain tai päivittäin. 10-12-vuotiaista jääkiekkojunioreista on kokeillut tupakointia 6 %, kun 13-14-vuotiaista kokeilijoita on vajaa viidesosa. 15-18-vuotiaista noin kolmannes on kokeillut tupakointia ja tupakoi joskus, 17-18-vuotiaissa on eniten joskus, viikoittain tai päivittäin tupakoivia nuoria. Kyselyaineiston mukaan nuuskaa ei käytä lainkaan 79 % jääkiekkojunioreista, 12 % on kokeillut nuuskaamista joskus ja 9 % pelaajista nuuskaa satunnaisesti tai päivittäin. Nuuskaa käytetään yleisimmin rentoutumisen ja mielihyvän vuoksi, mutta myös nikotiiniriippuvuus sekä kaverit ja ryhmäpaine vaikuttavat nuuskan käyttöön. Nuuskaaminen on harvinaista alle 14-vuotiailla. 15-16-vuotiaista noin puolet ei ole nuuskannut ikinä ja yli 16-vuotiaista vain noin neljäsosa ei ole kokeillut nuuskaamista. Juniorikiekkoilijoilla on yleisimmin päihdekokeiluja alkoholista, mutta humalajuominen on suhteellisen harvinaista. Keskimäärin 55 % jääkiekkojunioreista ei ole koskaan kokeillut alkoholia ja 71 % ei ole ollut ikinä humalassa. Alkoholikokeiluja on 24 % jääkiekkojunioreista ja humalakokeiluja 9 % kyselyyn vastanneista pelaajista. Kiekkojunioreista 7 % käyttää alkoholia tai on humalassa kerran kuussa tai useammin. Noin kolmasosa 13-16-

vuotiaista kiekkojunioreista on kokeillut alkoholia ja noin kolmasosa 15-16-vuotiaista käyttää sitä joskus, kun 17-18-vuotiaista pelaajista noin puolet käyttää alkoholia joskus ja reilu kolmasosa kerran kuukaudessa tai useammin. Tupakointi ja nuuskaaminen ovat siten yleisintä 15-vuotiailla ja sitä vanhemmilla junioriekkoilijoilla, kun suurin osa alkoholia käyttävistä ja humalaan asti itsensä juovista kiekkojunioreista on 17-18-vuotiaita. Jääkiekkojunioreista vain hyvin pieni osuus, yksi prosentti kyselyyn vastanneista pelaajista, on kokeillut huumaavia aineita ja vain hyvin harvat voisivat ajatella kokeilevansa niitä. Hormonien kokeileminen on ollut huumaavia aineita vähäisempää, mutta toisaalta hormonien kokeilusta kieltäytyvien osuus on hieman vähäisempi. Noin reilu puolet jääkiekkojunioreista on täysin päihteettömiä. Keskimäärin vain noin kymmenesosa käyttää kaikkia päihteitä eli tupakoi, käyttää nuuskaa ja alkoholia myös humaltuakseen.

Nuuskan käytön arvioidaan olevan tupakointia ja alkoholinkäyttöä useammin selvästi tai hieman yleisempää jääkiekkoseuran kavereilla kuin muulla kyselyyn vastanneen kaveripiirillä. Noin kolme neljäsosaa päihdekyselyyn vastanneista pitää seurakavereiden tupakointia hieman tai selvästi vähäisempänä kuin muiden kavereiden, kun nuuskan käyttöä ja alkoholin käyttöä pitää vähäisempänä noin puolet jääkiekkojunioreista. Enemmistö kyselyyn vastanneista jääkiekkojunioreista ei ole huolestunut kaveripiirin päihteiden käytöstä. Reilu kymmenesosa pelaajista on huolestunut kavereiden tupakoinnista ja noin vajaa kymmenesosa kyselyyn vastanneista on huolestunut kavereiden alkoholin käytöstä, huumaavien aineiden käytöstä ja nuuskaamisesta. Mitä nuoremasta junioripelaajasta on kyse, sitä yleisemmin hän on huolestunut kaveripiirinsä päihteiden käytöstä. Jos päihdeongelmia havaittaisiin itsellä tai kaveripiirissä, yleisimmin apua haettaisiin vanhemmilta, terveydenhoitajalta ja lääkäriltä tai valmentajalta.

Jääkiekkojuniorit suhtautuvat kielteisesti päihteiden käyttöön. Yleisimmin päihteitä käyttävät vanhimpien ikäluokkien jääkiekkojuniorit pitävät päihteiden käyttöä selvästi useimmin melko tai hyvin huonona asiana. Alkoholin käyttöä pitää huonona asiana noin kolmasosa jääkiekkojunioreista, kun keskimäärin noin neljäsosa päihdekyselyyn vastanneista suhtautuu kielteisesti nuuskaamiseen ja reilu kymmenesosa tupakointiin. Jääkiekkojuniorit pitävät myös päihteiden käytön valvontaa tarpeellisena. Päihdekyselyn mukaan nuoret pitävät aikuisten tekemää päihteiden käytön valvontaa sekä päihteiden käyttöön puuttumista suotavana. Keskimäärin kaksi kolmasosaa jääkiekkojunioreista toivoo aikuisten puuttuvan tupakointiin sekä nuuskaamiseen ja noin kolme neljäsosaa liialliseen alkoholin käyttöön. Yleisimmin nuuskaavien 15-18-vuotiaat asenteisiin vaikuttaminen on haasteellista, sillä vaikka he pitävät nuuskan käyttöä nuorimpia pelaajia useammin hyvin huonona asiana, vanhimmista jääkiekkojunioreista noin kolme neljäsosaa arvioi nuuskaamisen olevan jokaisen oma johon muiden ei ole syytä puuttua. 62 % jääkiekkojunioreista pitää aikuisten toteuttamaa päihteiden käytön valvontaa sopivana, 34 % pitää sitä liian vähäisenä ja 4 % liiallisena. Etenkin nuoremmat jääkiekkojuniorit pitävät nuorten päihteiden käytön valvontaa riittämättömänä.

Valtakunnallisen jääkiekkojunioreille kohdennetun tutkimuksen tuloksia verrattiin aiempiin tehtyihin seurakohtaisiin päihdetutkimuksiin sekä valtakunnallisiin nuorison päihteiden käyttöä koskeviin tutkimuksiin kuten Stakesin toteuttamaan kouluterveyskyselyyn ja nuorten terveystapatutkimukseen. Kyselyn mukaan kiekkojuniorit eroavat positiivisesti muista nuorista päihteiden käytön suhteen, sillä kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna jääkiekkonuoret käyttäviä ikätovereitaan harvemmin alkoholia, juovat itsensä selvästi harvemmin humalaan kuukausittain tai useammin ja ovat harvemmin kokeilleet huumaavia lääkkeitä tai muita huumaavia aineita. Terveystapatutkimuksen tuloksiin verrattuna 12-vuotiaiden tupakointia kokeilleiden määrä on jääkiekkoseuroissa pelaavissa hieman vähäisempi, kun 14- ja 16-vuotiailla jääkiekkojunioreilla tupakointia kokeilemattomien osuudet ovat huomattavasti

tavasti vähäisemmät kuin suomalaisilla nuorilla keskimäärin. Alle 16-vuotiaat jääkiekkojuniorit eivät poikkea merkittävästi ikätovereistaan nuuskaamisen suhteen, mutta 16- ja 18-vuotiailla pelaajilla nuuskaamisen kokeilemisessa ja käyttämisessä on huomattavasti yleisempää kuin ikäluokan nuorilla keskimäärin. Vaikka valtakunnallisen kyselyaineiston mukaan 12-18-vuotiaat jääkiekkojuniorit ovat muita nuoria harvemmin täysin raittiita, 14-16-vuotiailla säännöllinen kuukausittainen tai sitä useammin tapahtuva alkoholin käyttäminen on kiekkojunioreilla harvinaisempaa kuin samanikäisillä nuorilla keskimäärin. 14-16-vuotiaat jääkiekkojuniorit eivät poikkea kuukausittain tai sitä useammin humalaan juovien osuuksissa muista nuorista. Myös kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna jääkiekkojunioreissa on alkoholia käyttämättömien ja itsensä humalaan juomattomien nuorten osuus suurempi kuin peruskoulun 8- ja 9-luokkalaisilla keskimäärin. Jääkiekkoseuraan kuuluvilla nuorilla on lisäksi vähemmän impattavien ja huumaavien aineiden kokeiluja kuin 8- ja 9-luokkalaisilla nuorilla keskimäärin.

Aiemmin tehtyihin jääkiekkoseurakohtaisiin päihdekyselyihin verrattuna valtakunnallisen kyselyn mukaan nuorten tupakointi on vähentynyt, mutta nuuskaamisen osalta tilanne on pysynyt ennallaan. Myönteinen kehityspiirre on nuorten humalakokemusten vähentyminen, missä jääkiekkojuniorit seuraavat valtavirran nuorison trendiä. Aineiston mukaan toistuvaa kerran kuukaudessa tai useammin tapahtuvaa alkoholin käyttöä ja humalajuomista on eniten vanhimmassa ikäryhmässä. Päihteiden käytön vähenemisestä kertovat tulokset on positiivista nuorten elämänkokonaisuuden kannalta, sillä valtakunnallisen päihdekyselyn perusteella päihteiden käyttö on selvästi yhteydessä juniorijääkiekkoilijoiden koulumenestykseen ja oman elämän hyväksi kokemiseen. Kyselyyn vastanneet tupakoimattomat ja nuuskaa käyttämättömät tai niitä vain kokeilleet sekä alkoholia käyttämättömät tai sitä enintään satunnaisesti käyttävät ovat keskimäärin tyytyväisempiä elämäänsä kuin päihteitä useasti käyttävät juniorijääkiekkoilijat. Valtakunnallisen päihdekyselyn perusteella nuuskaaminen on merkittävämpi ongelma juniorijääkiekoissa kuin tupakointi, sillä tulosten perusteella yli 14-vuotiaat jääkiekkojuniorit nuuskaavat selvästi yleisemmin kuin muut samanikäiset nuoret keskimäärin. Jääkiekkojuniorit arvioivat myös itse nuuskaamisen olevan tupakointia ja alkoholin käyttöä huomattavasti yleisempää seuran pelaajakavereilla kuin muulla kaveripiirillä. Huomiota kyselyaineistossa kiinnittää 15-16-vuotiaiden päihteiden käyttö siinä suhteessa, että ikäluokan nuorista noin kaksi kolmasosaa on kokeillut tai käyttää jotakin päihdettä. Tässä ikäryhmässä on samanaikaisesti suurin epätietoisuus tahosta, joka voisi auttaa päihdeongelmien yhteydessä.

Nuorilla jääkiekkoilijoilla on Pasi Kosken tutkimuksen mukaan tietynlainen aktiivinen suhde alkoholiin, minkä on arvioitu johtuvan osin osallistumisesta nuorten sosiaaliin toimintoihin. Sosiaalinen paine näyttää siten osin ohjaavan nuoria alkoholikokeiluihin, mutta samalla rajoittavan sen liikakäyttöä, mistä kertoo aineistossa jääkiekkojunioreiden muuta nuorisoa vähäisempi humalajuominen. Päihteiden vastainen työ on tarpeellista. Hyvät edellytykset sille luo jääkiekkoa harrastavien nuorten ehjältä vaikuttava elämänkokonaisuus, päihteiden käytön vastainen asennoituminen eli päihteiden käytön pitäminen huonona asiana sekä lasten ja nuorten päihteiden käytön valvonnalle ja siihen puuttumiselle myönteinen suhtautuminen.

1. Johdanto

Urheilun ja raittiuden suhde on Tahko Pihkalan sanoin viheliäisin ristiriita, jossa liikunnallisuuteen yhdistetyt raittiuden, tervehenkisyyden ja mallikelpoisuuden vaatimukset sekä kansankunnan terveyden edistämisen ja junioreiden kasvatustyön tavoitteet kohtaavat tavalliset paheille taipuvaiset ihmiset. Ristiriitaisuutta on aiheuttanut aiempaa vahvemmin myös markkinaehtoinen toiminta, jonka myötä liikuntajärjestöissä on jouduttu pohtimaan urheilutoiminnan rahoituksen eettisiä kysymyksiä. Samaan aikaan kun on korostettu liikunnan merkitystä nuoret pois kadulta ja pahanteosta pitävänä tekijänä ja tuotu urheilussa esille päihteiden käytön vaaroja, päihteiden käytöstä on tullut sosiaalisesti hyväksyty osa kaupunkilaiskulttuuria ja kuluttamista. Viime vuosikymmeninä tapahtuneen kulttuurisen muutoksen myötä on ryhdytty hakemaan hetkittäisiä elämyksiä ja hyvää oloa rationaalisen pitkäjänteisen toiminnan sijasta (mm. Koski 200, 14-17). Muutoksen myötä 12-18-vuotiaiden alkoholin käyttö, humalajuominen, sosiaalinen altistuminen huumeille sekä etenkin tyttöjen tupakointi lisääntyivät 1990-luvulla (Rimpelä ym. 2005), mikä on näkynyt myös jääkiekkojunioreiden päihteiden käytössä.

Suomen Jääkiekkoliitto on käynnistänyt elokuussa 2005 Operaatio Urheilullinen Elämäntapa (OUE) – nimisen eettisen kokonaisvaltaisen kehityshankkeen, jonka avulla tehdään terveyttä edistävää työtä ja toteutetaan näkyvää päihteiden vastustamista urheilemisen avulla. Osana Suomen Jääkiekkoliiton päihteiden vastaista ja terveyttä edistävää työtä on päätetty toteuttaa tutkimus, jossa selvitetään nykyistä juniorijääkiekkoilijoiden päihteiden käytön tilannetta. Valtakunnallisen juniorikiekkoilijoiden päihteiden käyttöä koskevan selvityksen tavoitteena on luoda perusteita terveiden elämäntapojen edistämishelmalle.

Käsillä oleva tutkimus perustuu marraskuussa 2005-tammikuussa 2006 valtakunnalliseen jääkiekkojunioreille tehtyyn kyselyyn. Kyselyssä tiedusteltiin nuorten tupakointia ja nuuskan, alkoholin ja muiden huumaavien aineiden käyttöä sekä suhtautumista niihin. Kyselyssä selvitettiin myös nuorten harrastuksiin ja yleensä elämään liittyviä asioita, muttei kuitenkaan esimerkiksi perhe-elämään liittyviä kysymyksiä. Tutkimuksen on toteuttanut Suomen jääkiekkoliiton ja otokseen valittujen jääkiekkoseurojen avustuksella Sosiaalikehitys Oy, jossa tutkimuksesta on vastannut sen alkuvaiheessa tutkija Riitta Kinnunen ja raportoinnista tutkija Sari Pitkänen.

Valtakunnallisen jääkiekkojunioreille kohdennetun tutkimuksen tuloksia on verrattu osin sekä aiempiin tehtyihin seurakohtaisiin päihdetutkimuksiin että valtakunnallisiin nuorison päihteiden käyttöä koskeviin tutkimuksiin. Suomen Jääkiekkoliiton seuroista mm. hämeenlinnalainen HPK, salolainen Salo Hockey Team sekä hyvinkääläinen Jää-Ahmat ovat selvittäneet vuonna 2001 (Kinnunen 2001 a, 2001 b, 2001 c) ja valkeakoskelainen Kiekko-Ahmat vuonna 2002 (Kinnunen 2002) junioripelajiensa päihteiden käyttöä. Seurakohtaisissa kyselyissä vastaajien määrä on vaihdellut 104 ja 332 välillä ja vastaajien iät 7-25-vuoden välillä, joskin tyypillisimmin kyselyt on kohdistettu 10-19-vuotiaille kiekkojunioreille.

Nuorten päihteiden käytön tilannetta seurataan vuosittain Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesin Kouluterveyskyselyssä, jossa kootaan valtakunnallisesti yhtenäisellä menetelmällä tietoa 14-8-vuotiaiden elinoloista, koulukokemuksista, terveydestä ja terveystottumuksista. Kaikille kuntien peruskoulun 8-9-luokkalaisten ja lukion 1-2-luokkalaisten kohdennettuun luokkakyselyyn saatiin vuonna 2005 yhteensä noin 72 940 vastausta. Urheilevien nuorten päihteiden käytöstä on saatu tuoreta tutkimustietoa myös Pasi Kosken tutkimuksista (2000, 2005), joiden tuloksia on käytetty jääkiekkojunioreiden päihdekyselyn tulosten vertailukohtana. Vuonna 2005 toteutetussa tutkimuksessa tietoa koottiin kyselyllä yhteensä 798 13-18-vuotiaalta Turun suomenkieliseltä nuorelta. Lisäksi

nuorten terveystapatutkimuksessa on vuodesta 1977 lähtien kerätty pitkittäistutkimustietoa 12-18-vuotiaiden nuorten tupakkatuotteiden ja alkoholin käytöstä, alkoholi- ja tupakka-asenteista, tupakansavulle altistumisesta ja sosiaalisesta altistumisesta huumeille. Tuoreimmassa nuorten terveystapakyselyssä oli vastaajina 6 503 nuorta. (Rimpelä ym. 2005)

2. Tutkimuksen toteuttaminen

2.1 Tutkimusaineisto

Jääkiekkojunioreiden valtakunnallinen päihdekyselytutkimus on toteutettu 11 urheiluseurassa, joissa kysely on suunnattu 10-18-vuotiaille jääkiekkoa harrastaville lapsille ja nuorille. Otosmenetelmänä on käytetty ositettua otantaa, jonka avulla on pyritty varmistamaan erikokoisten ja eri puolilla maata olevien seurojen sekä niissä eri ikäryhmittäisten joukkueiden osallistuminen tutkimukseen. Ositetun otannan tilastoyksiköiden menetelmänä on käytetty tasaista kiintiöintiä, jossa otetaan jokaisesta ositteesta yhtä monta tilastoyksikköä. Otokseen valituista jääkiekkoseuroista on valittu vastaajiksi noin 25 pelaajaa jokaisesta ikäryhmästä (E2–B -juniorit), jolloin otoskoko on ollut 1 925 jääkiekon junioripelaajaa. Niitä seuroja, joissa joukkueiden ikäluokissa on ollut alle 25 pelaajaa, on kaikkia pelaajia pyydetty täyttämään kyselylomake. Niissä seuroissa, joissa on ollut ikäluokassa yli 25 pelaajan otteluihin nk. pelijoukkueiksi jaettavia harjoitusryhmiä, vastaajat on pyydetty valitsemaan arpomalla heidät harjoitusryhmästä.

Tutkimusta varten laadittu kyselylomake pohjautuu pääosin Sosiaalikehitys Oy:ssä aiemmin toteutettuihin seurakohtaisiin päihdekyselyihin. Kyselyn käytännön toteutuksesta ovat vastanneet Suomen Jääkiekkoliitto sekä otokseen valikoidut seurat, joiden panos kyselyn toteuttamisessa on ollut merkittävä lomakkeiden lähettämisessä ja palauttamisessa sekä vastaamistilanteen järjestämisessä ja sen luottamuksellisuuden varmistamisessa. Suomen Jääkiekkoliitto on ohjeistanut seurat sekä toimittanut seuroille lomakkeet ja niiden Sosiaalikehitys Oy:lle lähettämiseen tarvittavat kuoret. Seuroissa valitut vastuuhenkilöt ovat avustaneet tutkimuksen suorittamisessa järjestämällä joukkueiden johtajille tiedotustilaisuuden, jakamalla kyselylomakkeet joukkueiden johtajille ja ohjeistamalla heidät kyselyn vastaamistilanteen yhdenmukaistamiseksi. Joukkueenjohtajat ovat järjestäneet kyselyn vastaamistilaisuuden harjoituspäivänä ennen treenien alkamista. Juniorijääkiekkoilijat ovat täyttäneet lomakkeen jäähallissa rauhallisessa tilassa. Lapset ja nuoret eivät ole saaneet jutella keskenään lomaketta täyttäessään, mutta he ovat voineet pyytää tarvittaessa apua sen täyttämässä. Pelaajat ovat palauttaneet lomakkeensa suljettuun laatikkoon tai pussikuoreen, joka on toimitettu avaamattomana tallennettavaksi Sosiaalikehitys Oy:hyn. Vastausaineisto on ollut vain tutkijoiden tarkasteltavana eikä jääkiekkoseuralle tai muille tahoille ole luovutettu tietoja, joista yksittäisen pelaajan vastaukset olisivat tunnistettavissa.

Tutkimusraporttia luettaessa on hyvä muistaa, ettei käsillä oleva tutkimus ole perinteinen akateeminen tutkimus, vaan ensisijaisesti laajan kyselyaineiston analysointiin perustuva selvitystyyppinen tutkimus. Tutkimusta varten on koottu kyselyaineisto, joka on suppeampi kuin kouluterveyskyselyn tai nuorten terveystapatutkimuksen kaltaiset tutkimukset, mutta toisaalta laajempi kuin yhden seuran tilannetta (Kinnunen 2001 Kinnunen a, Kinnunen b, Kinnunen c, Kinnunen 2002) tai yhden kaupungin urheilijoiden tilannetta kartoittavat tutkimukset (Koski 2005). Jääkiekkojunioreille kohdennetun kyselyn tuloksia voidaan pitää otoksen osalta kattavana ja siten valtakunnallisella tasolla otosta laajemmin 10-18-

vuotiaiden jääkiekkoseuroissa pelaavien juniorikiekkoilijoiden päihdeiden käytön tilannetta kuvaavana. Suomen Jääkiekkoliiton kilpailulisenssin lunastaneita pelaajia on ollut pelikaudella 2005-2006 yhteensä 28 648, joten otoksen virhemarginaali on +-1-2 prosentin luokkaa. Koska tutkimuksessa on ollut keskeisenä lähtökohtana kattavan, vastausprosenttiltaan korkean sekä mahdollisimmin luotettavan aineiston hankinta, otokseen on valittu kaikkien ikäryhmien joukkueet ja niissä riittävän suuren pelaajamäärän sisältäviä seuroja. Otosasetelman avulla ei kuitenkaan saada ikäryhmäkohtaisesti täysin kattavaa kuvaa valtakunnallisesta tilanteesta¹. Kyselytutkimuksen perusteella ei myöskään saada tietoa, jonka avulla pystyttäisiin selvittämään seuroissa pelaamattomien jääkiekkoilijoiden eikä urheilua harrastamattomien nuorten päihdeiden käytön mahdollista eroavuutta tutkimuspaikkakunnilla.

Jääkiekkojunioreille osoitetun päihdekyselyn tulokset esitetään siten, että aluksi kuvataan juniorikiekkoilijoiden elämäntilanteeseen liittyvät tulokset kuten vastaajien koulunkäyntiin, harrastuksiin ja kaveripiiriin liittyvät asiat. Tämän jälkeen käydään läpi nuorten päihdeiden käyttöön kuten tupakointiin sekä nuuskan, alkoholin ja muiden päihdyttävien aineiden käyttöön liittyviä tuloksia. Yleisimmin tuloksissa esitellään koko aineistoa koskevien suorien jakaumien lisäksi ikäryhmittäiset tulokset sekä jossain tapauksissa myös alueittaisia ja paikkakunnan koon mukaisia tuloksia, jos eri puolella Suomea ja erikokoisilla paikkakunnilla asuvilla pelaajilla on ilmennyt eroavuutta tarkasteltavan asian suhteen. Tulosten esittelyn yhteydessä on kerrottu tilastollista merkitsevyyttä osoittava lukema p sekä asioiden keskinäistä toisistaan riippuvuutta osoittava kontingenssikertoimen arvo C. Mitä pienempi tilastollista merkitsevyyttä osoittava arvo on, sitä pienemmät ovat mahdollisuudet esitettävän päätelmän virheellisyydelle. Kontingenssikertoimessa puolestaan yhteys asioiden välillä on sitä suurempi, mitä suurempi esitetty luku on².

2.2 Kyselyyn osallistuneet

Juniorijääkiekkoilijoiden päihdekyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 1509 kappaletta, jolloin kyselyn vastausprosentti on 78 %. Joukkueista S-Kiekosta, Ässistä ja Kärpistä saatiin eniten vastauksia. Lempäälän Kisasta ja IPK:sta lomakkeita palautettiin keskimääräistä vähemmän. Vähäiten lomakkeita saatiin tutkimusta varten SaiPan kiekkojunioreilta.

Taulukko 1: Valtakunnalliseen juniorikiekkoilijoiden päihdekyselyyn vuonna 2005 vastanneet seurät.

Seura	Lkm	%
IPK (Iisalmi)	120	8
KalPa (Kuopio)	146	10
K-Vantaa (Vantaa)	141	9
Kärpät (Oulu)	157	10
LeKi (Lempäälä)	121	8
RoKi (Rovaniemi)	146	10
SaiPa (Lappeenranta)	64	4
S-Kiekko (Seinäjoki)	167	11
TPS (Turku)	140	9
Sport (Vaasa)	144	10
Ässät (Pori)	163	11
Yhteensä	1509	100

¹ 95 % luottamusvälillä ikäryhmittäiset virhemarginaalit vaihtelevat 3-6 prosentin välillä.

² Virheen todennäköisyys on alle yhden prosentin, kun p on alle 0,01. Kun kontingenssikerroin on yli 0,3, muuttujat ovat voimakkaasti yhteydessä toisiinsa.

Kyselyn analysointia varten seurajoukkueiden kotikaupungit luokiteltiin suuriksi yli 100 000 asukkaan kaupungeiksi (Oulu, Turku ja Vantaa), keskisuuriksi yli 50 000 mutta alle 100 000 asukkaan kaupungeiksi (Kuopio, Lappeenranta, Pori ja Vaasa) sekä pieniksi alle 50 000 asukkaan kaupungeiksi (Iisalmi, Lempäälä, Rovaniemi, Seinäjoki). Näistä paikkakunnista Lempäälä on tilastollisen kuntaryhmittelyn mukaan taajaan asuttu kunta, kun muut ovat kuntaryhmittelyn mukaan kaupunkimaisia kuntia (liitetaulukko 1). Lisäksi kunnat jaettiin alueittaisten erojen analysointia varten myös Etelä-Suomen (Lappeenranta, Turku ja Vantaa), Länsi-Suomen (Lempäälä, Pori, Seinäjoki, Vaasa) sekä Itä- ja Pohjois-Suomen (Iisalmi, Kuopio, Oulu ja Rovaniemi) seutukunniksi (liitetaulukko 2).

Taulukko 2. Kyselyyn va syntymävuoden mukaan.

Syntymävuosi / ikäryhmä	Vastanneiden määrä		Vastanneiden määrä		
	Lkm	%	Lkm	%	
1995 (E 2) 10 v	190	13	10-12 v.	601	40
1994 (E 1) 11 v	187	13			
1993 (D 2) 12 v	224	15			
1992 (D 1) 13 v	218	15	13-14 v.	418	28
1991 (C 2) 14 v	200	13			
1990 (C 1) 15 v	206	14	15-16 v.	351	24
1988-1989 (B)* yli 16 v.	265	18			
			17-18 v.	120	8
Yhteensä	1 490	100	Yhteensä	1 490	100

*aineistossa on kaksi 20 vuotta täyttäneitä pelaajaa, jotka ovat mukana B-joukkueissa sekä 16 E-joukkueessa pelaavaa 9-vuotiasta junioria.

Jääkiekk junioreiden päihdekyselyyn vastanneet ovat keskimäärin 13-vuotiaita. Kyselyyn vastanneista poikia ja nuoria miehiä on 1 211 henkilöä (96 %), kun tyttöjä ja nuoria naisia aineistossa on 52 eli 4 % vastaajista.

3. Koulunkäynti, elämänasenne, harrastukset ja sosiaalinen verkosto

3.1 Koulunkäynti

Kyselyyn vastanneista selvä enemmistö eli 82 % opiskelee peruskoulussa, noin kymmenesosa (12 %) on lukiolaisia ja loput vajaa kymmenesosa opiskelee ammattikoulussa (6 %) tai ammattikoulun ja lukion yhdistelmäopinnoissa eli ammattikoulussa, jossa on mahdollisuus suorittaa myös ylioppilastutkinto (1 %) (lkm=1 501). Vastajat ovat pääasiassa peruskoulun 4-9-luokkalaisia. Aineistossa on tasaisesti vajaa viidesosa vastaajista jokaiselta peruskoulun luokkatasolta. Aineistossa on mukana myös muutamia 3-luokkalaisia ja yksi 10-luokkalainen. (lkm=1 229)

Jääkiekkojuniorit viihtyvät ja pärjäävät koulussa hyvin, sillä noin kolme neljäsosaa juniorijääkiekkoilijoista viihtyy koulussa hyvin tai melko hyvin sekä noin puolet pärjää koulussa omasta mielestään hyvin.

Taulukko 3. Viihtyminen ja pärjääminen koulussa.

<i>Viihtyminen koulussa</i>	<i>Lkm</i>	<i>%</i>	<i>Pärjääminen koulussa</i>	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
Hyvin	551	37	Hyvin	795	53
Melko hyvin	547	36	Kohtalaisesti	657	44
Kohtalaisesti	316	21	Huonosti	47	3
Melko huonosti	56	4			
Huonosti	29	2			
Yhteensä	1 499	100	Yhteensä	1 499	100

Nuorten jääkiekkojunioreiden koulussa viihtyminen ja pärjääminen on yhteydessä toisiinsa siten, että koulussa hyvin pärjäävistä 87 % myös viihtyy koulussa hyvin tai melko hyvin ja vain 2 % melko huonosti tai huonosti, kun koulussa huonosti pärjäävistä 40 % viihtyy koulussa melko huonosti tai huonosti ja vain 22 % viihtyy koulussa hyvin tai melko hyvin. (p=0,000, C=0,424)

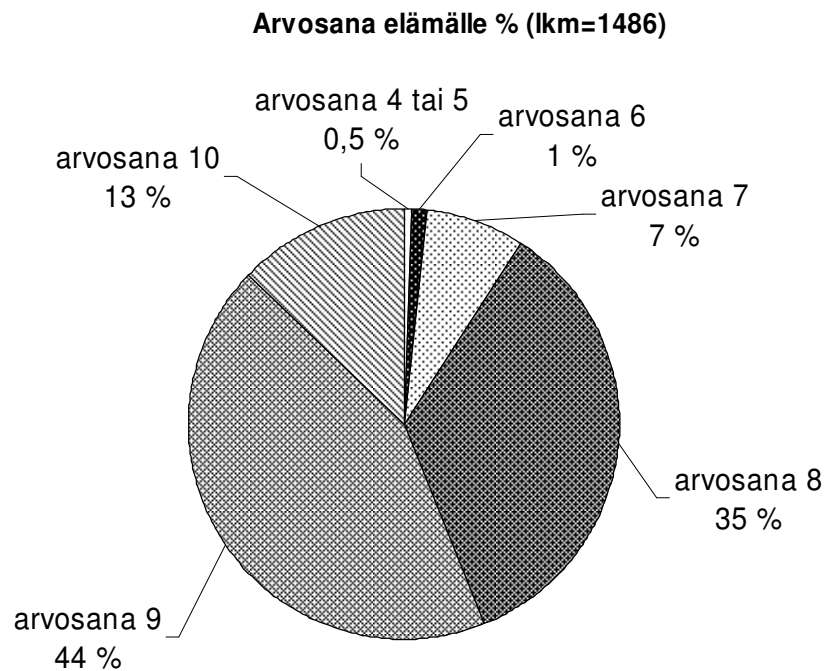
Jääkiekkoharrastuksen tavoitteilla ei ole kyselyaineiston mukaan yhteyttä koulussa pärjäämiseen. Kyselyyn vastanneet eivät eroa oman arvionsa eivätkä keskiarvojensa puolesta koulussa pärjäämisessä, olipa heidän tavoitteensa jääkiekkoilijana ammattilaisura tai pitääkö hän jääkiekkoa yksinomaan hyvänä harrastuksena. Myöskään koulussa viihtymisessä vastaajilla ei ole suurta eroa sen suhteen, mitkä ovat heidän tavoitteensa jääkiekkokoulussa. Ainoana erona ryhmien välillä on maajoukkueetasolle tavoittelevien keskimääräistä parempi viihtyminen koulussa, sillä heistä 83 % viihtyy koulussa hyvin tai melko hyvin sekä aluejoukkueetasolle tähtäävien hieman keskimääräistä vähäisempi viihtyvyys koulussa (65 %).

85 %:lla kyselyyn vastanneiden kouluista on käytössä numeroarvostelu, kun sitä ei ole käytössä 14 % vastaajista. (lkm=1 212) Juniorikiekkoilijoilla edellisen koulutodistuksen keskiarvo oli 8. Keskiarvoa laskettaessa on poistettu aineistosta niiden 25 vastaajan lukeumat, joilla keskiarvo on ollut 1,5 ja 5 välillä. Näillä vastaajilla käytössä on ollut erilainen arvosana-asteikko eli 1-5 perinteisen 4-10 sijasta.³

³ Näistä 25 vastaajasta yhdeksällä on ollut todistuksessa keskiarvonaan lukema 4 ja 5 välillä, mikä olisi voinut olla teoriassa myös perinteisen koulutodistuksen keskiarvona. Aineistosta poistettujen tapausten määrä on vähäinen eikä vaikuta tutkimustuloksiin.

3.2 Elämänasenne

Päihdekyselyyn vastaajia pyydettiin merkitsemään, minkä kouluarvosanan he antavat elämälle. *Juniorijääkiekkoilijoiden koko elämälleen antamien arvosanojen keskiarvo on aineistossa hyvä 8,6.* Valtakunnalliset tulokset antavat siten vahvistusta aiemmille seuraakohtaisille tuloksille, joiden mukaan jääkiekkoseuroissa pelaavat juniorit suhtautuvat elämäänsä myönteisesti. Aiemmissa juniorikiekkoilijoita koskevissa päihdetutkimuksissa omalle elämälle annettujen arvosanojen keskiarvo on ollut noin 8,5. (Kinnunen 2001 a, 2001 b, 2001 c, Kinnunen 2002)

Kuvio 1: Jääkiekkojunioreiden omalle elämälleen antama arvosana

Ne jääkiekkojuniorit, jotka tavoittelevat jääkiekosta itselleen uraa ammattilaisena tai paikkaa maajoukkueessa, ovat keskimääräistä hieman tyytyväisempiä elämäänsä.

Taulukko 4: Arvosana elämälle jääkiekkoiluun liittyvän tavoitteen mukaan.

	ammattilaisuus	maajoukkue	ykkös-joukkue/ SM-joukkue	aluejoukkue	hyvä harrastus	Yht
Keskiarvo	8,7	8,6	8,5	8,3	8,5	8,6
Lkm	587	164	355	80	257	1443

p = 0,000

3.3 Harrastukset

Jääkiekkoharrastus

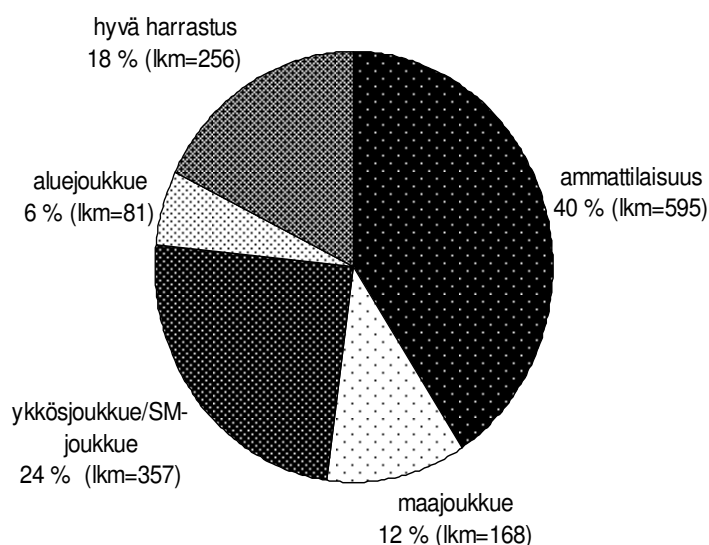
Kyselyyn vastanneet ovat olleet mukana jääkiekkoseuran toiminnassa keskimäärin 5,7 vuotta. Seurassa olemisen kesto vaihtelee vastaajilla yhden kuukauden ja 14 vuoden välillä. Pisimpään jääkiekkoseurassa ovat olleet SaiPan ja Ässien juniorikiekkoilijat, kun kyselyyn vastanneen Kärppien juniorit ovat keskimäärin lyhemmän aikaa jääkiekkoseurassa olleita.

Taulukko 5. Jääkiekkoseurassa olemisen kesto.

Seura	Keskiarvo vuotta	Lkm
IPK (Iisalmi)	6,5	103
KalPa (Kuopio)	6,2	145
K-Vantaa (Vantaa)	4,9	137
Kärpät (Oulu)	3,8	155
LeKi (Lempäälä)	5,5	119
RoKi (Rovaniemi)	4,9	138
SaiPa (Lappeenranta)	6,8	64
S-Kiekko (Seinäjoki)	5,3	165
TPS (Turku)	6,4	133
Sport (Vaasa)	6,2	142
Ässät (Pori)	6,8	156
Yhteensä	5,7	1 457

Suurimmalla osalla eli noin kahdelle viidesosalla juniorijääkiekkoilijoista tavoitteena on ammattilaisura jääkiekkoilijana. Ykkösjoukkueeseen SM-tasolle tähtää noin neljäsosa vastaajista ja hyvänä harrastuksena jääkiekkoilua pitää noin viidesosa vastaajista.

Tavoite jääkiekkoilijana % (lkm=1460)

Kuvio 2: Tavoite jääkiekkoilijana

län myötä jääkiekkojunioreiden tavoitteet suuntautua ammattilaisuralle vähenevät, sillä noin puolella 10-12-vuotiaista pelaajista on tavoitteena ammattilaisuus, kun se 17-18-vuotiaista jääkiekkoilijoista on tavoitteena noin kolmasosalla. Samaan aikaan jääkiekkoa hyvänä harrastuksena pitävien osuus kasvaa. Nuorimmista jääkiekkoa hyvänä harrastuksena pitää noin kymmenesosa, kun heitä on noin kaksi viidesosaa 17-18-vuotiaista jääkiekon pelaajista.

Taulukko 6: Tavoite jääkiekkoilijana ikäryhmittäin.

Tavoite %	Ammattilaisuus	Maajoukkue	Ykkös-joukkue/ SM-joukkue	Aluejoukkue	Hyvä harrastus	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	47	19	17	4	12	100	570
13-14-vuotiaat	41	7	25	10	16	100	404
15-16-vuotiaat	35	7	32	4	22	100	350
17-18-vuotiaat	27	3	31	3	36	100	118

p=0,000, C=0,295

Suurissa kaupungeissa ammattilaispelaajaksi ryhtyminen on useammin jääkiekkojunioreiden tavoitteena kuin pienimmillä alle 50 000 asukkaan paikkakunnilla. Yli 100 000 asukkaan paikkakunnilla noin puolet junioripelaajista tähtää ammattilaiseksi, kun ammattilaisuus on tavoitteena noin kolmasosalla alle 50 000 asukkaan paikkakunnilla asuvista pelaajista. Suurimmilla paikkakunnilla on puolestaan harvemmin tavoitteena SM-tason ykkös-joukkueessa pelaaminen, johon tähtäävät jonkin verran useammin alle 100 000 asukkaan paikkakunnilla asuvat juniorijääkiekkoilijat. Harrastusmielessä pelaavien määrässä ei ole eroa paikkakunnan koon mukaisia eroja.

Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan, mikä on heidän mielestään parasta seuratoiminnassa. *Jääkiekkoseurassa parhaimmaksi mainittu asia on yleisimmin pelaaminen, kaverit sekä kehittyminen lajissa.* Myös pelejä pidetään yleisesti tärkeänä asiana jääkiekkoseurassa, sen sijaan valmentajat mainitaan harvinaisemmin seuran parhaimmaksi puoleksi.

Taulukko 7: Parhaaksi koetut asiat jääkiekkoseurassa.

Parhaat asiat %	Mainintoja aineistossa %	Tärkein asia	Toiseksi tärkein asia	Kolmanneksi tärkein asia	Yhteensä %	Lkm
Pelaaminen	72	39	38	23	100	1 081
Kaverit	63	34	34	32	100	952
Urheilulajissa kehittyminen	61	38	29	33	100	920
Pelit	39	27	32	41	100	592
Turnaukset	14	19	32	48	100	213
Valmentajat	9	9	28	64	100	137
Muu	4	51	22	27	100	59

Muiksi kuin kysymyksessä mainituksi tärkeimmiksi asioiksi jääkiekkoseurassa mainitaan yleisimmin mm. kuntoilu ja urheilullisuus sekä hauskuus ja hauskan pitäminen mm. pelireissujen bussimatkoilla ja jäähallien "koppielämässä". Peleistä nostetaan tärkeänä asiana esille reilu peli. Yksittäisemmin mainittuja tärkeimpiä asioita seurassa ovat pelaajana kehittymiseen liittyvät asiat sekä henkilöihin liittyvät asiat kuten seurassa oleva tyttöystävä ja huoltaja. Yhdessäkään vastauksessa ei mainittu voittamista tärkeimmäksi asiaksi jääkie-

kossa ja vain kahdessa vastauksessa todettiin menestymisen ja huipulle pääsemisen olevan parhaita puolia seuratoiminnassa. (lkm=52) *Muita jääkiekkojunioreille tärkeitä asioita seurassa ovat siten mahdollisuus kuntoiluun ja liikkumiseen, hauskuus ja ajanvieron mukavuus sekä sosiaalisuuteen ja joukkuehenkeen liittyvät asiat, joita toteutetaan yhteisillä pelireissuilla ja harjoittelun yhteydessä.*

Mitä nuoremista pelaajista on kyse, sitä harvemmin he asettavat pelit tärkeimmäksi asiaksi jääkiekkoseurassa. Noin viidesosa (18 %) 10-12-vuotiaista pelikysymykseen vastanneista pitää pelejä tärkeimpänä asiana jääkiekossa, kun tätä mieltä on noin neljäsosa (23 %) 13-14-vuotiaista ja noin kolmasosa (35 %) 15-18-vuotiaista pelaajista. (p=0,000, C=0,199) (liitetaulukko 3)

Muut harrastukset

Noin puolella muita (51 %) harrastuksia koskeneeseen kysymykseen vastanneista eli noin 350 jääkiekkojuniorilla on jääkiekon ohella muu harrastus (lkm=1 462). Jääkiekon ohella kaksi muuta harrastusta on noin 170 vastaajista, kolmea muuta lajia harrastavia noin on 70 ja tätä useampia harrastuksia on noin 30 jääkiekkojuniorilla. Jääkiekkoilijat ovat siten aktiivisia muiden lajien harrastajia.

Muista harrastuksista on tyypillisin jalkapallo, josta on mainintoja noin puolessa (noin 300) vastauksista. Toiseksi yleisimmin mainittu laji on salibandy, jota harrastaa noin 100 lasta ja nuorta. Pallopeleistä golfin ja pesäpallon on maininnut harrastukseksi noin 50 vastaajaa. Laskettelua harrastavia on noin 40 henkilöä ja lumilautailua harrastaa noin 30 jääkiekkojunioria. Hiihtoa jääkiekon ohella harrastavia on aineistossa noin 20 henkilöä kuten myös yleisurheilua harrastavia. Näitä lajeja useammin jääkiekkojunioreilla on harrastuksena metsästys ja/tai kalastus, joita harrastavia on aineistossa noin 30 lasta ja nuorta. Jääkiekkoa pelaavat nuoret harrastavat myös jossakin, vaikkakin vähäisemmin, myös moottoriturheilua. Kyselyaineistossa noin 20 nuorella on harrastuksena motocross, karting tai jokin muu autoilu- tai moottoripyöräilylaji. Jääkiekkoilijoilla muut kuin urheiluun liittyvät harrastukset ovat hieman harvinaisimpia. Yleisin harrastus, jota harrastaa noin 50 jääkiekkojunioria, liittyy musiikkiin kuten kitaran ja rumpujen soittoon. Tietokonepelit ja atk-harrastukset ovat jääkiekkojunioreilla vain harvoin harrastuksena. (lkm=663) *Jääkiekkoa harrastavilla nuorilla on siten tavallisimmin myös muita urheiluharrastuksia, jotka ovat tyypillisimmin pallopelejä. Muista kuin urheiluun liittyvistä harrastuksista yleisin on musiikin soittaminen.*

Mitä nuoremasta jääkiekkojuniorista on kyse, sitä yleisemmin hänellä on myös muita harrastuksia jääkiekon lisäksi. Muita harrastuksia on reilulla kahdella kolmasosalla kyselyyn vastanneista 10-12-vuotiaista pelaajista, kun niitä on noin kolmasosalla 15-18-vuotiaista jääkiekkoilijoista

Taulukko 8: Muut harrastukset iän mukaan.

<i>Harrastukset %</i>	<i>Ei muita harrastuksia</i>	<i>On muita harrastuksia</i>	<i>Yht. %</i>	<i>Lkm</i>
10-12-vuotiaat	35	65	100	569
13-14-vuotiaat	50	50	100	410
15-16-vuotiaat	64	36	100	347
17-18-vuotiaat	67	33	100	118

p=0,000, C=0,244

3.4 Sosiaalinen verkosto

Jääkiekkojunioreiden sosiaalinen verkosto on laaja. Alle viisi hyvää kaveria seurassa on noin neljäsosalla vastaajista ja vajaalla viidesosalla pelaajista on alle viisi hyvää kaveria koulussa ja vapaa-ajalla. Jääkiekkojunioreilla on keskimäärin 14 hyvää kaveria seurassa (lkm=1 283) ja 20 hyvää kaveria muualla (lkm=1 245). Kyselyyn vastanneita, joilla ei ole yhtään hyvää kaveria seurassa tai koulussa ja vapaa-ajalla, on vain prosentti koko aineistossa.

Enemmistöllä jääkiekkoa pelaavista junioreista molemmat vanhemmat tuntevat useimmat heidän ystävänsä. 88 % vastaajista vanhemmat tuntevat lapsen tai nuoren useimmat kaverit, kun 5 prosentilla vain isä tuntee ja 4 prosentilla vain äiti tuntee pelaajan ystäväpiirin. Aineistossa 4 prosentilla vastaajista kumpikaan vanhempi ei tunne pelaajan useimpia kaveriteita. (lkm=1 464).

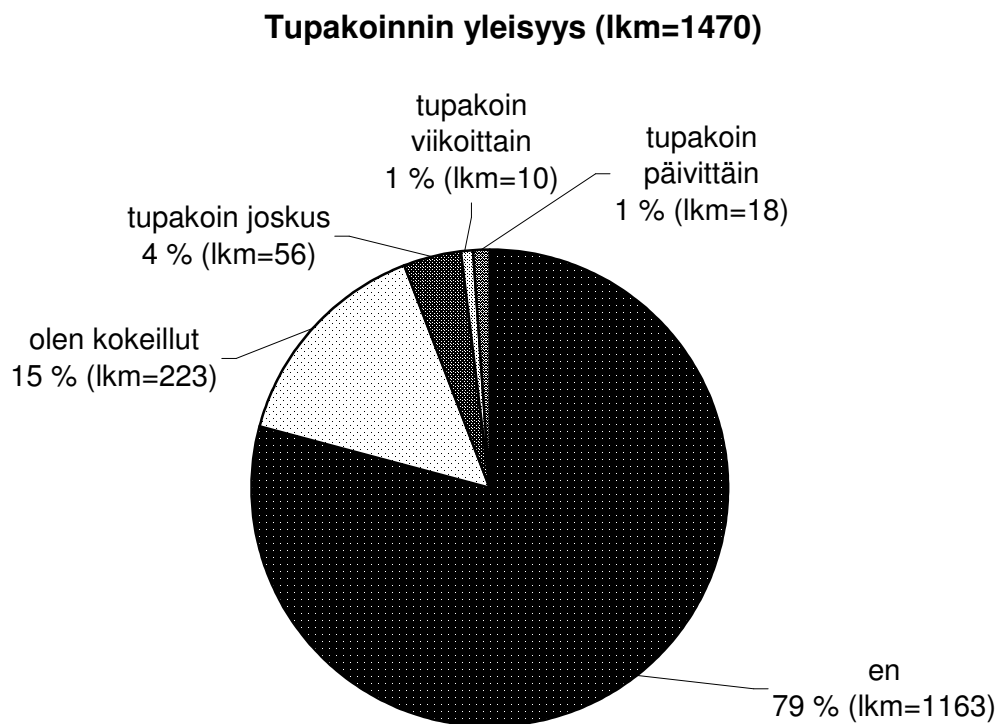
Myös vanhempien tietous siitä, mitä lapsi tai nuori tekee vapaa-aikanaan, on yleistä. 60 % vastaajista vanhemmat tietävät lähes aina, mitä lapsi tai nuori tekee vapaa-aikanaan, kun 36 % vanhemmat tietävät useimmiten lapsensa vapaa-ajan käytöstä ja vain 4 prosentilla jääkiekkojuniorin vanhemmat eivät yleensä tiedä vastaajien vapaa-ajan käytöstä. (lkm=1 470).

Vanhempien ystävätuntemuksessa ei ole ikäryhmien välistä eroa, sen sijaan jonkin verran on vastaajan vapaa-ajan vieton käytöstä tietämisessä. Kun 10-12-vuotiaista 66 % vanhemmat tietävät lähes aina mitä vastaaja tekee vapaa-aikana, niin 50 prosentilla 17-18-vuotiaiden vastaajien vanhemmilla on lähes aina tietoa nuoren vapaa-ajan vietosta. (p=0,002, C=0,118)

4. Tupakointi

4.1 Tupakoinnin yleisyys

Enemmistö eli noin 80 % päihdekyselyyn vastanneista jääkiekkojunioreista ei tupakoi lainkaan. Reilu kymmenesosa on joskus kokeillut tupakointia ja vain hyvin harvat juniorikiekkoilijat tupakoivat viikoittain tai päivittäin.

Kuvio 3: Tupakoinnin yleisyys

Jääkiekkojunioreiden tupakoiminen on selvästi yhteydessä ikään. Miltei kaikki 10-12-vuotiaat ovat tupakoimattomia ja noin kahdeskymmenesosa on kokeillut joskus tupakointia, kun 17-18-vuotiaista reilu puolet ei tupakoi ja noin viidesosa on joskus kokeillut tupakointia.

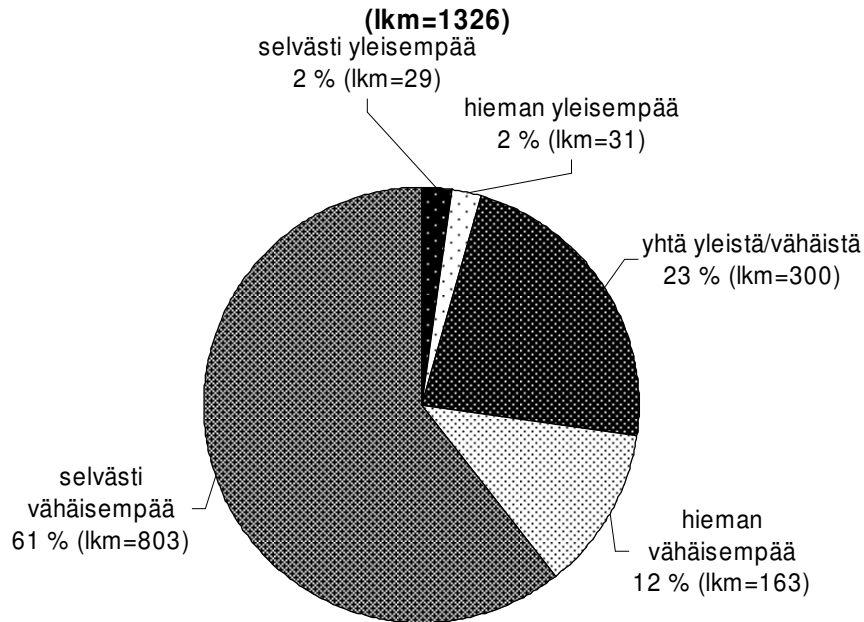
Taulukko 9: Tupakoinnin yleisyys iän mukaan.

Tupakointi %	En	Olen kokeillut	Tupakoin joskus	Tupakoin viikoittain	Tupakoin päivittäin	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	94	6	0	0	0	100	571
13-14-vuotiaat	81	17	2	0	0	100	412
15-16-vuotiaat	61	26	9	2	2	100	348
17-18-vuotiaat	55	20	15	3	7	100	120

Juniorikiekkoilijoiden tupakoinnin yleisyydessä ei ole kuitenkaan merkittäviä alueellisia eikä paikkakunnan koon mukaisia eroja.

Enemmistö eli kaksi kolmasosaa juniorikiekkoilijoista arvioi seuran junioreiden tupakoinnin olevan selvästi vähäisempää kuin muussa kaveripiirissä. Noin neljäsosa kyselyyn vastanneista arvioi seuran junioreiden tupakoinnin olevan yhtä yleistä tai vähäistä kuin muun kaveripiirin ja noin kymmenesosa vastaajista arvioi sen vähäisemmäksi. Vain muutama prosentti jääkiekkojunioreista arvioi seuran junioreiden tupakoinnin hieman tai selvästi yleisemmäksi kuin muun kaveripiirinsä.

Tupakoinnin yleisyys seurassa muuhun kaveripiiriin verrattuna

Kuvio 4: Tupakoinnin yleisyys seurakavereilla muuhun kaveripiiriin verrattuna

Reilu kaksi kolmasosaa alle 14-vuotiaista jääkiekkojunioreista pitää seuran junioreiden tupakointia selvästi vähäisempänä kuin kaveripiirissä keskimäärin, kun 15-vuotiaista ja sitä vanhemmista noin puolet arvioi seurakavereiden tupakoinnin selvästi vähäisemmäksi kuin muiden kavereiden.

Taulukko 10: Tupakoinnin yleisyys seurakavereilla muuhun kaveripiiriin verrattuna ikäryhmittäin.

Tupakoinnin yleisyys %	Selvästi yleisempää	Hieman yleisempää	Yhtä yleistä/vähäistä	Hieman vähäisempää	Selvästi vähäisempää	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	3	1	27	5	64	100	458
13-14-vuotiaat	1	3	19	12	65	100	395
15-16-vuotiaat	3	3	23	18	54	100	343
17-18-vuotiaat	3	4	18	24	52	100	119

p=0,000, C=0,215

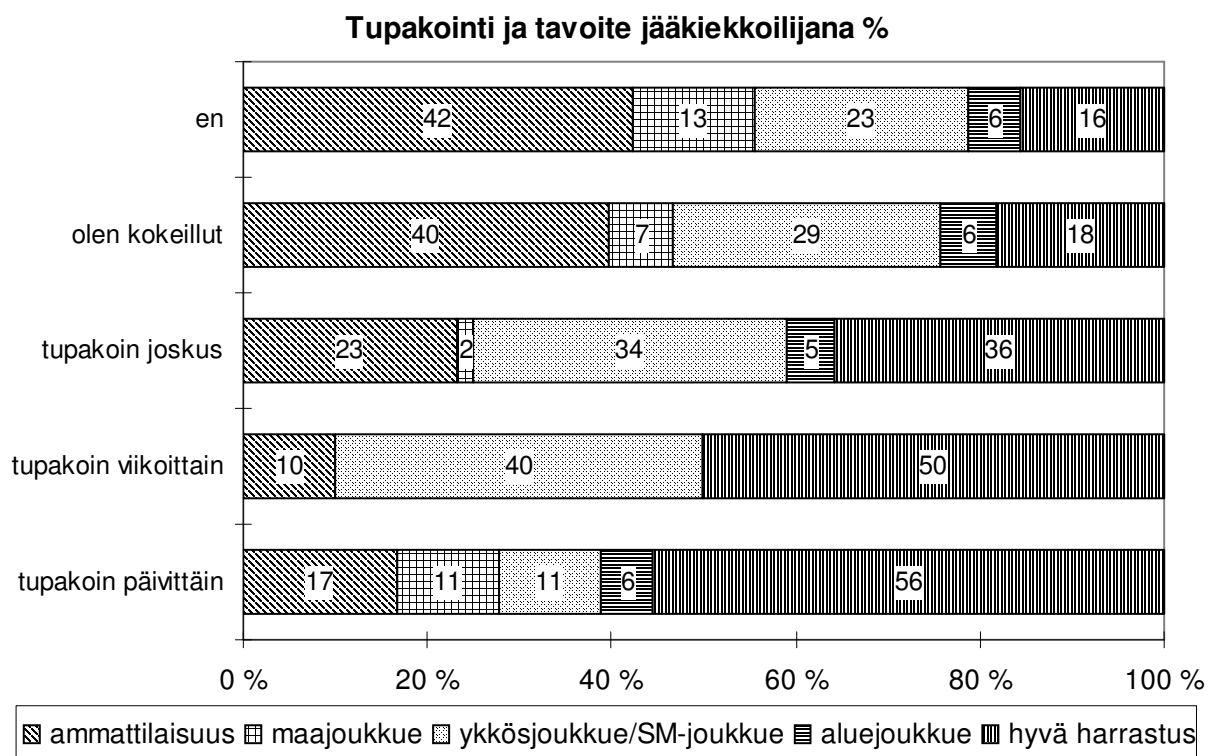
4.2 Suhtautuminen tupakointiin

Enemmistö kyselyyn vastanneista ei ole osannut sanoa, mikä on heidän suhtautumisensa tupakointiin. Mitä vanhemmasta junioripelajaista on kyse, sitä useammin hänellä on mielenpide tupakoinnista. *Jääkiekkojuniorit suhtautuvat hyvin kielteisesti tupakointiin*, sillä 15-vuotiaista ja sitä vanhemmista pelaajista noin vajaa kolmasosa pitää tupakointia hyvin huonona asiana.

Taulukko 11: Suhtautuminen tupakointiin iän mukaan.

Suhtautuminen tupakointiin %	En osaa sanoa	Tupakointi on hyvin huono asia	Tupakointi on melko huono asia	Tupakointi on mielestäni melko harmitonta	Tupakointi on mielestäni täysin harmitonta	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	92	7	0	1	0	100	539
13-14-vuotiaat	89	10	0	1	0	100	414
15-16-vuotiaat	71	26	2	2	0	100	348
17-18-vuotiaat	68	28	3	0	0	100	120

Aiemmin tehtyjen nuorten päihteiden käyttöä koskevien tutkimusten mukaan urheilevien nuorten liikuntaharrastuksen tavoitteellisuudella on merkitystä päihteiden kokeilemiselle ja käyttämiselle (mm. Koski 2005). Tämä urheilevien lasten ja nuorten liikuntaharrastuksen tavoitteellisuuden sekä päihteiden käytön välinen yhteys ilmenee myös valtakunnallisessa juniorikiekkoilijoille toteutetussa kyselytutkimuksessa. Niistä jääkiekkouniureista, jotka eivät ole koskaan tupakoineet tai ovat vain kokeilleet tupakointia, noin kahdella viidesosalla on tavoitteenaan ammattilaisuus jääkiekoissa. Sen sijaan noin puolet viikoittain ja noin kaksi kolmasosaa päivittäin tupakoivista pitää jääkiekkoa ensisijaisesti hyvänä harrastuksena eikä tavoittele ammattiuraa tai paikkaa Suomen huipputasolla yhtä usein kuin tupakoimattomat tai tupakointia vain kokeilleet.

Kuvio 5: Tupakoinnin yleisyys jääkiekkoilutavoitteiden mukaan

Kaksi kolmasosaa (61 %) kyselyyn vastanneista jääkiekkojunioreista on sitä mieltä, että tupakointiin saa ja pitää puuttua, kun vähemmistö eli noin kaksi viidesosaa (39 %) pitää tupakointia jokaisen omana asiana.

Mitä nuoremmista jääkiekkojunioreista on kyse, sitä yleisemmin hän pitää puuttumista toisten tupakointiin tärkeänä. Noin vajaa kolme neljäsosaa 10-14-vuotiaista pitää toisten puuttumista tupakointiin tärkeänä, kun noin kaksi kolmasosaa 15-vuotiaista ja sitä vanhemmista jääkiekkojunioreista pitää tupakointia jokaisen omana asiana, johon ei tarvitse puuttua.

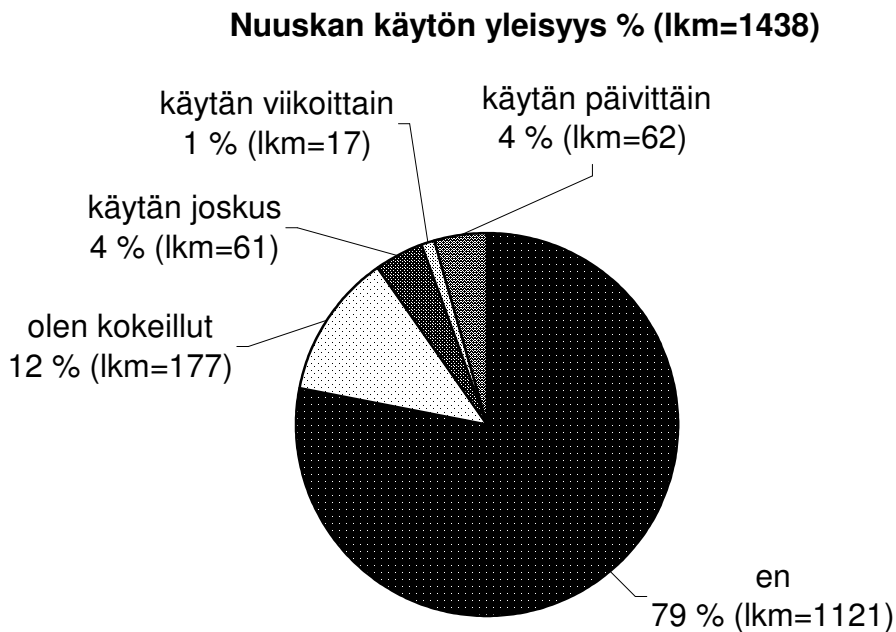
Taulukko 12: Puuttuminen tupakointiin ikäryhmittäin.

<i>Puuttuminen tupakointiin %</i>	<i>10-12-vuotiaat</i>	<i>13-14-vuotiaat</i>	<i>15-16-vuotiaat</i>	<i>17-18-vuotiaat</i>
Toisten tupakointiin saa ja pitää puuttua	72	69	43	35
Tupakointi on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua	28	31	57	65
Yhteensä %	100	100	100	100
Lkm	528	412	346	120

5. Nuuskaaminen

5.1 Nuuskaamisen yleisyys

Kyselyaineiston mukaan *nuuskaa ei käytä lainkaan noin 80 % jääkiekkojunioreista ja noin kymmenesosa on kokeillut sitä joskus*. Noin kymmenesosa päihdekyselyyn vastanneista jääkiekkojunioreista käyttää nuuskaa satunnaisesti tai päivittäin. Yhteensä noin viidesosa jääkiekkojunioreista eli noin 300 jääkiekkoa pelaavaa kyselyyn vastannutta lasta ja nuorta on siten nuuskaamisen kannalta ns. vaaravyöhykkeellä.

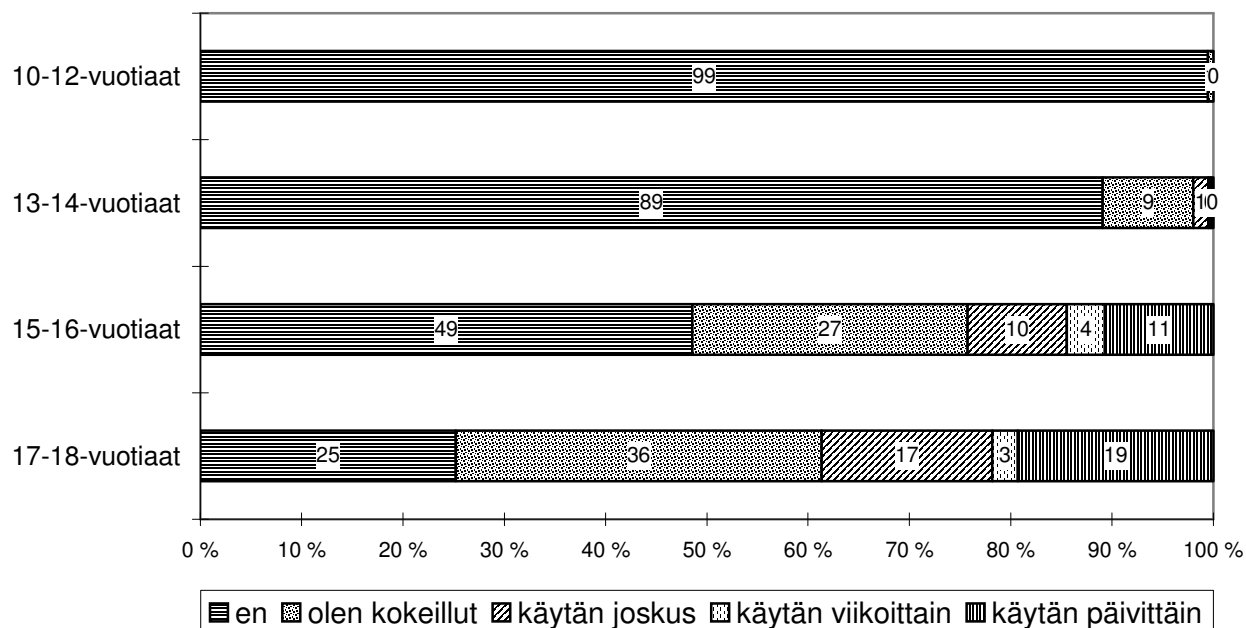

Kuvio 6: Nuuskan käyttämisen yleisyys

Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan, miksi he käyttävät nuuskaa. Noin 40 vastaajaa ilmoitti nuuskan käytön syyksi rentoutumisen ja nuuskasta tulevan hyvän rauhoittavan olon: nuuskaa käytetään siten sen aiheuttamien positiivisten tuntemusten vuoksi. Noin 25 vastauksessa syynä todetaan olevan vastaajan nikotiinin tarve ja nikotiiniriippuvuus, jonka täyttämiseen nuuskaa pidetään parempana kuin tupakointia. Noin reilussa kymmenessä vastauksessa kerrotaan nuuskaamisen syyksi kaverit ja ryhmäpaine, jonka myötä jääkiekkoilijoille iskostuneeksi tavaksi koettua nuuskaamista tehdään muiden seuraksi ja muodon vuoksi. Suunnilleen saman verran kysymykseen vastanneista totesi, ettei osannut sanoa erityistä syytä nuuskaamiselleen. (lkm=103)

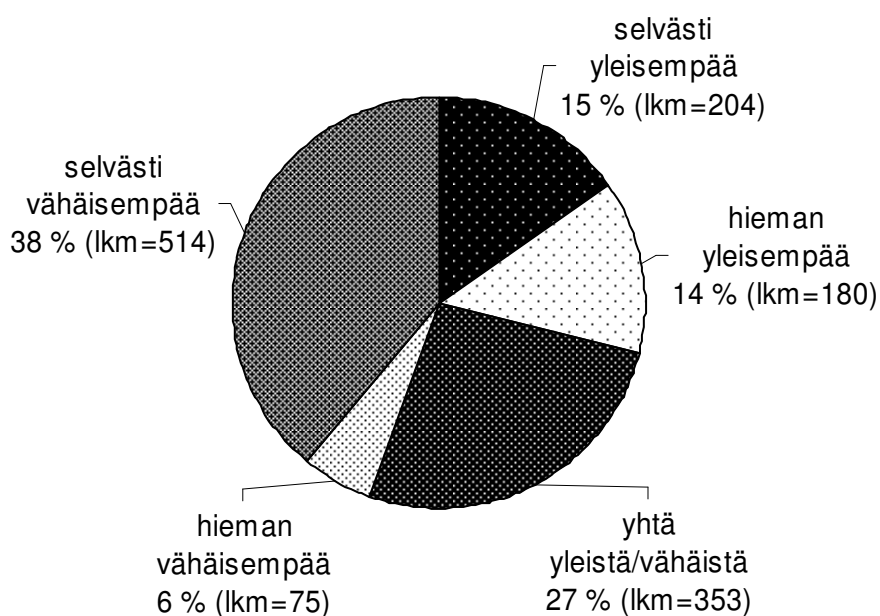
Nuuskan käyttäminen on selvästi ikäsidonainen asia. *Kun miltei kaikki alle 14-vuotiaat jääkiekkojuniorit toteavat, etteivät käytä nuuskaa, 15-16-vuotiaista noin vain noin puolet ja yli 16-vuotiaista noin neljäsosa ei ole kokeillutkaan nuuskaamista*. Nuuskaamista kokeilleita on noin kymmenesosa 13-14-vuotiaista, kolmasosa 15-16-vuotiaista ja peräti kaksi viidesosaa 17-18-vuotiaista, joista viidesosa käyttää nuuskaa päivittäin. 15-16-vuotiaista päivittäin nuuskaavia on noin kymmenesosa. ($p=0,534$, $C=0,534$) Nuuskaaminen on valtakunnallisen päihdekyselyn mukaan siten merkittävämpi ongelma juniorijääkiekoissa kuin tupakointi.

Nuuskan käyttäminen ikäryhmittäin %

Kuvio 7: Nuuskan käyttämisen yleisyys ikäryhmittäin

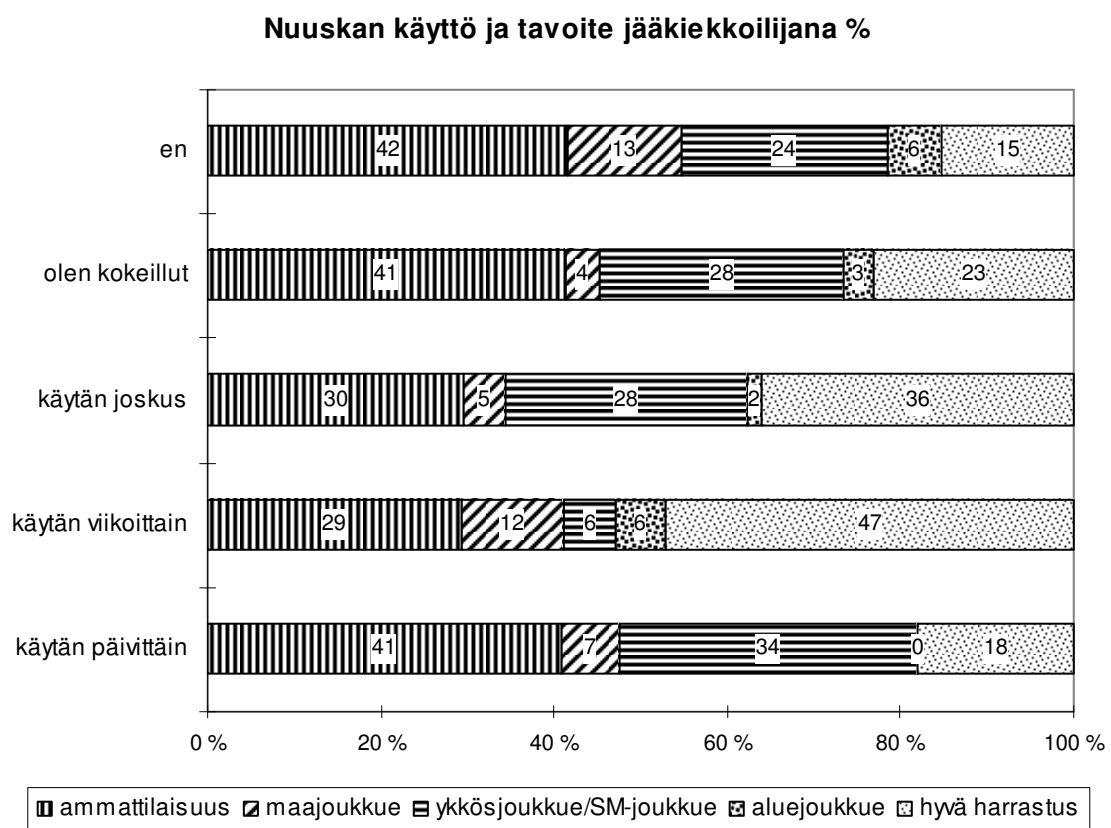
Nuuskan käytön yleisyys % (lkm=1326)

Kuvio 8: Nuuskan käyttämisen yleisyys kaveripiirissä

Kuten edellä todettiin, kyselyyn vastanneiden mukaan tupakointi on selvän enemmistön eli kolmen neljäsosan mielestä hieman tai selvästi vähäisempää juniorikiekkokavereilla kuin muulla kaveripiirillä. Kiekkoilijakavereiden nuuskaamista pitää sen sijaan vain noin puolet vastaajista hieman tai selvästi vähäisempänä kuin muilla kavereilla ja peräti kolmasosa vastaajista muita kavereita selvästi tai hieman yleisempänä. Jääkiekkojunioreiden mukaan tupakointi on siten seurakavereilla vähäisempää kuin muilla kavereilla, kun *nuuskaaminen arvioidaan harvemmin muita kavereita vähäisemmäksi ja nuuskan käyttö selvästi tupakointia useammin muuta kaveripiiriä yleisemmäksi*.

Noin kaksi viidesosaa nuuskaa käyttämättömistä ja sitä kerran kokeilleista sekä toisaalta päivittäin nuuskaa käyttävistä tavoittelee ammatillisuraa jääkiekosta. Näissä nuuskan käyttäjien ryhmissä jääkiekkoa hyvänä harrastuksena pitävien osuus on kaikkien pienin, noin viidesosa vastaajista.

Kuvio 9: Nuuskan käyttö jääkiekkotavoitteiden mukaisesti

5.2 Suhtautuminen nuuskaamiseen

Kuten tupakointiin, enemmistöllä eli keskimäärin noin kolmella neljäsosalla vastaajista on ollut vaikeuksia määritellä suhtautumistaan nuuskaamiseen. Mitä vanhemmasta jääkiekko-juniorista on kyse, sitä useammin hänellä on kanta nuuskaamiseen. *Vaikka 15-18-vuotiaat ovat yleisimmin nuuskaa käyttäviä, he myös pitävät muiden ikäryhmien pelaajia useammin nuuskan käyttöä hyvin huonona asiana*: noin kaksi viidesosaa 17-18-vuotiasta ilmoittaa pitävänsä nuuskan käyttöä hyvin huonona asiana. Vain alle kolmekymmentä kyselyyn vastannutta pitää nuuskaamista harmittomana.

Taulukko 13: Suhtautuminen nuuskan käyttämiseen ikäryhmittäin.

%	<i>En osaa sanoa</i>	<i>Nuuskan käyttö on hyvin huono asia</i>	<i>Nuuskan käyttö on melko huono asia</i>	<i>Nuuskan käyttö on mielestäni melko harmitonta</i>	<i>Nuuskan käyttö on mielestäni täysin harmitonta</i>	Yht. %	Lkm.
10-12-vuotiaat	90	9	1	1	0	100	518
13-14-vuotiaat	82	15	3	1	0	100	405
15-16-vuotiaat	56	26	13	5	0	100	346
17-18-vuotiaat	42	39	15	4	0	100	118

p=0,000, c=0,377

Kuten tupakoinnissa, myös nuuskan käytössä enemmistö (57 %) jääkiekk junioreista pitää nuuskan käyttämistä asiana, johon saa ja pitää puuttua (lkm=1384).

Vaikka yli 15-vuotiaat pitävät nuuskan käyttämistä hyvin huonona asiana, he pitävät sitä tavallisimmin jokaisen nuuskaajan omana asiana, johon ei tarvitse puuttua. Kun keskimäärin noin kolme neljäsosaa alle 15-vuotiaista pitää nuuskaamista asiana johon saa ja pitää puuttua, niin yli 15-vuotiaista pitää saman verran nuuskaamista jokaisen omana asianaan, johon muiden ei tarvitse puuttua.

Taulukko 14: Puuttuminen nuuskankäyttöön iän mukaan.

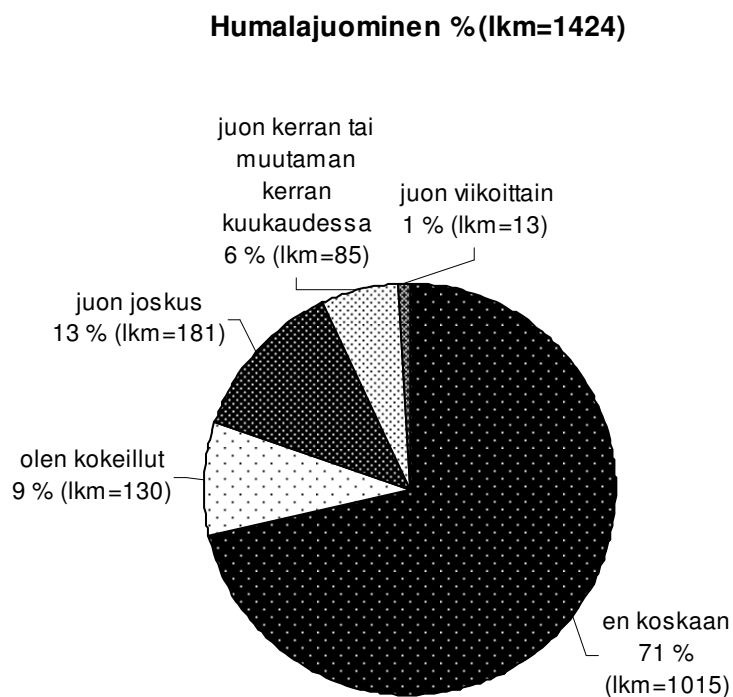
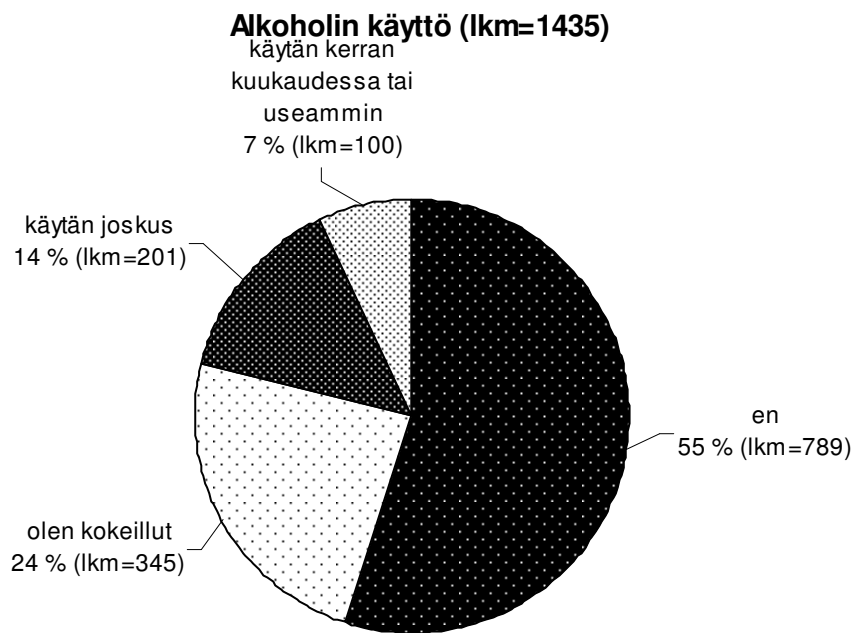
%	<i>Toisten nuuskan käyttämi- seen saa ja pitää puuttua</i>	<i>Nuuskan käyttäminen on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua</i>	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	73	27	100	503
13-14-vuotiaat	67	33	100	402
15-16-vuotiaat	34	66	100	343
17-18-vuotiaat	26	74	100	119

p=0,000, c=0,347

6. Alkoholinkäyttö

6.1 Alkoholin käytön yleisyys

Päihdekyselyyn vastanneista noin puolet jääkiekk junioreista ei ole käyttänyt alkoholia, noin neljäsosa on kokeillut sitä, noin reilu kymmenesosa käyttää alkoholia joskus ja vajaa kymmenesosa kerran kuukaudessa tai useammin. Päihdekyselyyn vastanneilta kysyttiin myös, kuinka usein he juovat itsensä humalaan asti. Noin 70 % jääkiekk junioreista ei juo koskaan itseään humalaan asti, noin kymmenesosa on joskus ollut humalassa tai juo joskus itsensä humalaan asti ja noin vajaa kymmenesosa humaltuu kerran tai muutaman kerran kuukaudessa.

Kuvio 10: Alkoholin käyttö ja humalajuominen

Kuten seuraavasta taulukosta ilmenee, *suurin osa alkoholia käyttävistä ja humalaan asti itsensä juovista kiekkojunioreista on 17-18-vuotiaita*. Noin kolmasosa 13-16-vuotiaista kiekkojunioreista on kokeillut alkoholia ja noin kolmasosa 15-16-vuotiaista käyttää sitä joskus, kun 17-18-vuotiaista pelaajista noin puolet käyttää alkoholia joskus ja reilu kolmasosa kerran kuukaudessa tai useammin. 13-14-vuotiaista kiekkojunioreista suurin osa ei juo itseään humalaan koskaan, kun humalaan koskaan juomattomia pelaajia on noin kolmasosa 15-16-vuotiaista ja vajaa kymmenesosa 17-18-vuotiaista. 15-16-vuotiaista kiekkojunioreista noin kolmasosa juo itsensä joskus humalaan, kun 17-18-vuotiaista itsensä humalaan juo muutaman kerran kuukaudessa noin kolmasosa. Kuitenkaan vain hyvin harva eli noin 10 kiekkojunioria juo itsensä humalaan viikoittain

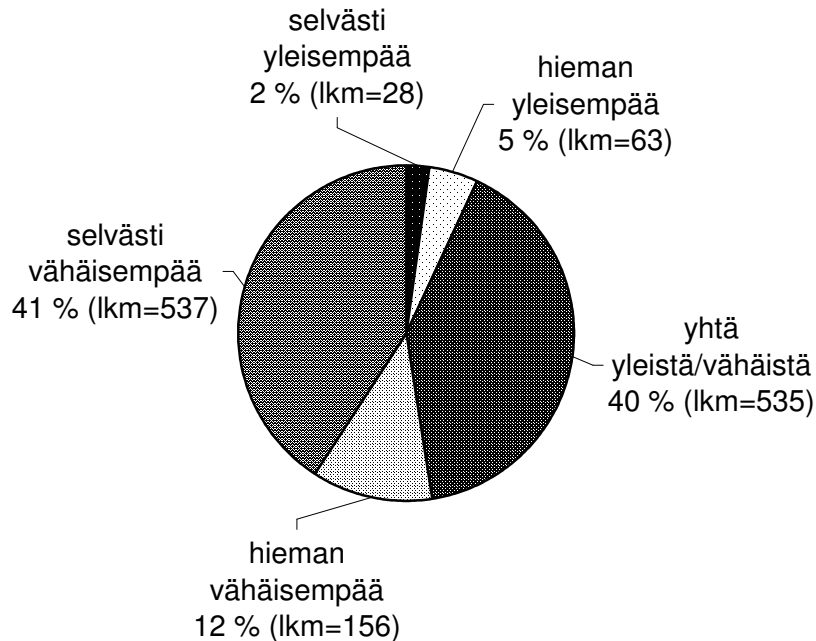
Taulukko 15: Alkoholin käyttö ja humalajuominen kiekkojunioreilla ikäryhmittäin.

<i>Alkoholin käyttö % *</i>	<i>En</i>	<i>Olen kokeillut</i>	<i>Käytän joskus</i>	<i>Käytän kerran kuukaudessa tai useammin</i>	<i>Yht. %</i>	<i>Lkm</i>	
10-12-vuotiaat	83	16	0	0	100	549	
13-14-vuotiaat	63	31	6	0	100	403	
15-16-vuotiaat	19	31	34	16	100	345	
17-18-vuotiaat	3	15	46	36	100	119	
<i>Humalajuominen % **</i>	<i>En kos- kaan</i>	<i>Olen kokeillut</i>	<i>Juon jos- kus</i>	<i>Juon kerran tai muuta- man kerran kuukaudes- sa</i>	<i>Juon viikoittain</i>	<i>Yht. %</i>	<i>Lkm</i>
10-12-vuotiaat	99	1	0	0	0	100	544
13-14-vuotiaat	86	9	5	0	0	100	399
15-16-vuotiaat	33	21	30	15	1	100	343
17-18-vuotiaat	7	13	46	29	6	100	119

P=0,000, C=0,598; p=0,000, C=0,606

Noin puolet kyselyyn vastanneista pitää jääkiekkojuniorikavereiden alkoholin käyttöä muihin kavereihin verrattuna hieman tai selvästi vähäisempänä ja noin vajaa kymmenesosa yleisempänä seurakavereilla kuin muulla kaveripiirillä.

Alkoholin käytön yleisyys (lkm=1319)

Kuvio 11: Alkoholin käytön yleisyys

Mitä nuoremmista kiekkojunioreista on kyse, sitä vähäisempänä pidetään seurakavereiden alkoholin käyttöä verrattuna muun kaveripiirin alkoholin käyttöön. Alle 14-vuotiaista kiekkojunioreista noin kaksi kolmasosaa pitää jääkiekkoseuran kavereiden alkoholin käyttöä hieman tai selvästi vähäisempänä kuin muun kaveripiirin, kun kaksi kolmasosaa 15-16-vuotiaista ja noin kolme neljäsosaa 17-18-vuotiaista pelaajista arvioi seurakavereiden alkoholin käytön yhtä yleiseksi kuin muiden kavereiden.

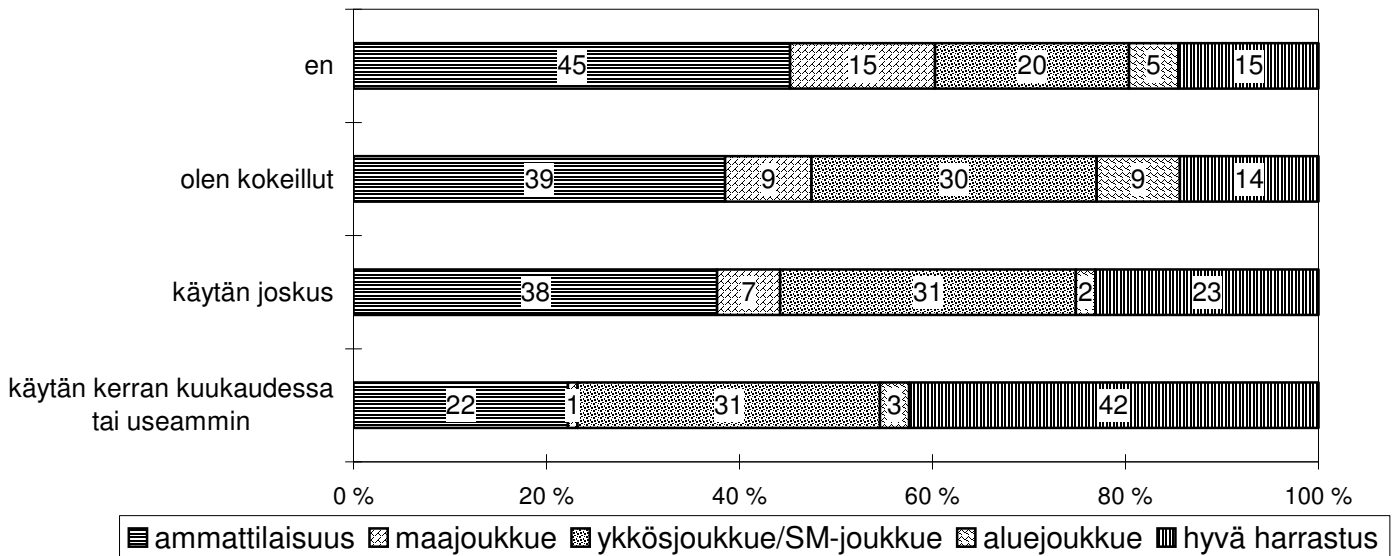
Taulukko 16: Alkoholinkäytön yleisyys ikäryhmittäin.

Alkoholinkäytön yleisyys %	Selvästi yleisempää	Hieman yleisempää	Yhtä yleistä/vähäistä	Hieman vähäisempää	Selvästi vähäisempää	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	2	1	30	5	61	100	455
13-14-vuotiaat	2	6	28	15	50	100	391
15-16-vuotiaat	3	6	58	18	16	100	342
17-18-vuotiaat	2	10	72	12	4	100	119

$p=0,000$, $C=0,419$

Päihdekyselyn mukaan niillä junioripelaajilla, jotka eivät käytä alkoholia, on yleisemmin tavoitteena ammattilaisura jääkiekkoilijana. Puolestaan niillä junioreilla, jotka käyttävät alkoholia kerran kuukaudessa tai useammin, jääkiekko on tavallisimmin hyvä harrastus ja ammattilaisura harvemmin tavoitteena. ($p=0,000$; $C=0,268$)

Alkoholin käyttö ja tavoite jääkiekkoilijana %

Kuvio 12: Alkoholin käyttö ja tavoite jääkiekkoilijana

6.2 Suhtautuminen alkoholin käyttöön

Noin kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista ei ole osannut kertoa suhtautumisestaan alkoholiin, kun noin kolmasosa pitää alkoholia hyvin tai melko huonona asiana. Kuten tupakan ja nuuskan osalta, myös alkoholin käytön suhteen vastaajilla on käsityksiä alkoholista sitä yleisemmin, mitä vanhemmasta kiekkojuniorista on kyse. *Alkoholin käyttöön suhtaudutaan kriittisesti, sillä noin kaksi kolmasosaa yli 15-vuotiaista pitää alkoholin juomista melko tai hyvin huonona asiana.*

Taulukko 17: Suhtautuminen alkoholin käyttöön ikäryhmittäin.

Suhtautuminen alkoholin käyttöön %	En osaa sanoa	Alkoholin juominen on hyvin huono asia	Alkoholin juominen on melko huono asia	Alkoholin juominen on melko harmitonta	Alkoholin juominen on täysin harmitonta	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	83	13	3	1	0	100	514
13-14-vuotiaat	73	21	5	1	0	100	405
15-16-vuotiaat	38	33	23	6	0	100	344
17-18-vuotiaat	22	36	34	8	0	100	119

$p=0,000$, $C=0,436$

71 % kiekkojunioreista pitää alkoholin käyttöä asiana, jonka liialliseen käyttöön saisi ja tulisi puuttua, kun kolmasosa kyselyyn vastanneista pitää alkoholin käyttöä jokaisen omana asiana. (lkm=1 384)

Etenkin nuorimmat jääkiekkojuniorit pitävät alkoholin käyttöä asiana, johon aikuisten tulisi puuttua. Noin viidesosa 10-12-vuotiaista ja noin neljäsosa 13-14-vuotiaista jääkiekkojunioreista pitää alkoholin käyttöä jokaisen omana asiana, johon ei tarvitse puuttua, kun vastaavaa mieltä on noin kaksi viidesosaa 15-vuotiaista ja sitä vanhemmista kyselyyn vastanneista pelaajista.

Taulukko 18: Puuttuminen alkoholin käyttöön iän mukaan.

<i>Puuttuminen alkoholin käyttöön %</i>	<i>Toisten liialliseen alkoholin käyttöön saa ja pitää puuttua</i>	<i>Alkoholin käyttö on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua</i>	<i>Yht. %</i>	<i>Lkm</i>
10-12-vuotiaat	79	21	100	506
13-14-vuotiaat	76	24	100	402
15-16-vuotiaat	59	41	100	342
17-18-vuotiaat	58	42	100	118

p=0,001, C=0,195

7. Muiden huumaavien aineiden, hormonien ja piristeiden käyttö

Jääkiekk junioreista vain hyvin pieni osuus, käytännöllisesti katsoen yksittäisiä pelaajia on kokeillut huumaavia aineita. Huumaavista aineista kyselyyn vastanneet pelaajat ovat maininneet yleisimmin kannabiksen ja marihuanan sekä impattavista aineista bensan ja liiman. Yksittäisesti mainittuja aineita ovat aineistossa koviin kipuihin sairaanhoitotarkoituksessa annetut huumausaineita sisältävät lääkkeet. Parissa vastauksessa tuotiin esille myös ns. kovien huumeiden kuten Subutexin ja LSD:n kokeileminen.

Taulukko 19: Huumaavien aineiden kokeileminen.

<i>Huumaavien aineiden kokeileminen ja kokeilukerrat</i>	<i>En % (n)</i>	<i>Kyllä % (n)</i>	<i>Montako kertaa keskimäärin (minimi-maksimi)</i>
"Impattavat aineet"	99 (1 399)	1 (12)	1 (1-2 kertaa)
Huumaavat lääkeaineet	99 (1 397)	1 (10)	3 (1-10 kertaa)
Huumeet	99 (1 393)	1 (14)	4 (1-20 kertaa)
Hormonit	100 (1 400)	0 (5)	2 (1-7 kertaa)

Alueittain tarkasteltuna Länsi-Suomessa asuvilla juniorikiekkoilijoilla on ollut eniten huumaavien lääkkeiden kokeiluja. Itä- ja Pohjois-Suomen seuroissa on puolestaan aineiston mukaan jonkin verran enemmän hormoneita kokeilleita jääkiekk junioreita.

Jääkiekk junioreiden päihdekyselyn mukaan miltei kaikki pelaajat sanovat ehdottoman ei impattavien ja huumaavien aineiden, huumeiden sekä hormoneiden kokeilemiselle. Lukumääräisesti tarkasteltuna noin 20 kyselyyn vastanneen on ollut vaikea sanoa, kokeilisivatko he impattavia aineita, huumaavia aineita tai huumeita. Myös impattavia aineita kenties kokeilevien juniorijääkiekkoilijoiden määrä on hyvin vähäinen, sillä impattavia aineita saattaisi kyselyn mukaan kokeilla yksi henkilö, huumaavia aineita neljä henkilöä ja huumeita kuusi kyselyyn vastannutta pelaajaa. Ehdottomuus hormonien käyttämisen suhteen on vähäisempää, sillä kannastaan epävarmoja juniorijääkiekkoilijoita on 81 henkilöä ja 18 henkilö saattaisi kokeilla hormoneita. Kyselyaineiston mukaan noin 100 jääkiekk junioria 1500:sta on tietyllä tavalla vaaravyöhykkeellä hormoneiden käytön suhteen, sillä he eivät ole ehdottomasti niiden kokeilemistä vastaan.

Taulukko 20: Aineiden kokeileminen.

<i>Aineiden kokeileminen %</i>	<i>En kokeilisi</i>	<i>Vaikea sanoa</i>	<i>Saattaisin kokeilla</i>	<i>Yht. %</i>	<i>Lkm</i>
Impattavat aineet	98	2	0	100	1 386
Huumaava lääkaineet	98	2	0	100	1 388
Huumeet	98	2	0	100	1 387
Hormonit	93	6	1	100	1 388

Huumeekokeilujen suhteen epävarmimpia ja niitä mahdollisesti kokeilevia ovat yli 15-vuotiaat jääkiekkojuniorit. Yli 15-vuotiaiden lisäksi myös 13-14-vuotiaat ovat epävarmoja kannastaan hormonikokeiluihin, vaikka eivät nuorimpien juniorikiekkoilijoiden tavoin ole kiinnostuneet kokeilemaan hormoneita tilaisuuden tullen.

Taulukko 21: Huume- ja hormonikokeilut ikäryhmittäin.

<i>Huumeekokeilu</i>	<i>10-12-vuotiaat</i>	<i>13-14-vuotiaat</i>	<i>15-16-vuotiaat</i>	<i>17-18-vuotiaat</i>	<i>Yht. %</i>
En kokeilisi	99	100	96	94	98
Vaikea sanoa	1	0	3	4	2
Saattaisin kokeilla	0	0	1	2	0
Yht.	100	100	100	100	100
N	504	401	345	119	1369
<i>Hormonikokeilu</i>	<i>10-12-vuotiaat</i>	<i>13-14-vuotiaat</i>	<i>15-16-vuotiaat</i>	<i>17-18-vuotiaat</i>	<i>Yht. %</i>
En kokeilisi	97	93	88	88	93
Vaikea sanoa	2	7	8	8	6
Saattaisin kokeilla	0	0	3	3	1
Yht.	100	100	100	100	100
N	504	402	345	119	1370

p=0,000, C=0,166

8. Huolestuneisuus, valvonta ja avunsaanti päihteiden käytössä

8.1 Huolestuneisuus kaveripiirin päihteiden käytöstä

Enemmistö kyselyyn vastanneista jääkiekk junioreista ei ole huolestunut kaveripiirin päihteiden käytöstä. Noin reilu kymmenesosa pelaajista on huolestunut kavereiden tupakoinnista ja noin vajaa kymmenesosa kyselyyn vastanneista on huolestunut kavereiden alkoholin käytöstä, huumaavien aineiden käytöstä ja nuuskaamisesta.

Taulukko 22: Huolestuneisuus kaveripiirin päihteiden käytöstä.

<i>Huolestuneisuus kaveripiirin päihteiden käytöstä %</i>	<i>%</i>	<i>Lkm</i>
En ole huolestunut	68	1 023
Olen huolestunut tupakoinnista	14	218
Olen huolestunut nuuskaamisesta	7	103
Olen huolestunut alkoholin käytöstä	9	139
Olen huolestunut muiden huumaavien aineiden käytöstä	8	127

Mitä nuoremasta junioripelaajasta on kyse, sitä yleisemmin hän on huolestunut kaveripiirinsä päihteiden käytöstä. Noin kolmasosa alle 15-vuotiaista ei ole huolestunut kavereiden päihteiden käytöstä, kun 15-16-vuotiaista noin reilu neljäsosa on vastaavaa mieltä ja noin kymmenesosa yli 16-vuotiaista toteaa, ettei ole huolestunut kavereiden päihteiden käytöstä. Kavereiden tupakoinnista ja nuuskaamisesta sekä alkoholin ja muiden huumaavien aineiden käytöstä on huolestunut peräti kaksi viidesosaa 10-12-vuotiaista kysymykseen vastanneista, kun kavereiden päihteiden käytöstä huolestuneita on kolmasosa 13-14-vuotiaista, noin viidesosa 15-16-vuotiaista ja noin kahdeskymmenesosa yli 16-vuotiaista. (liitetaulukko 4)

8.2 Avun hakeminen päihdeongelmien yhteydessä

Kyselyssä vastaajilta tiedusteltiin, keneltä he hakisivat apua päihteiden käyttöön liittyvissä ongelmissa tai kenen luokse he ohjaisivat kaverinsa päihdeongelmien yhteydessä. Yleisimmin apua omiin tai kaverin päihdeongelmiin haettaisiin vanhemmilta sekä terveydenhoitajalta ja lääkäriltä. Kuten aiemmin seuratoiminnan myönteisimpien puolten esittelyn yhteydessä todettiin, valmentajia ei pidetä seurassa olemisen kannalta tärkeimpiin kuuluvana asiana. Kuitenkin kolmanneksi yleisimmin päihdeongelmiin avun hakemisessa tai apuun ohjaamisessa käännyttäisiin valmentajan puoleen eli keskimäärin useammin kuin pelikavereiden ja muiden kavereiden luo. Vain 4 % kyselyyn vastanneista ilmoitti, ettei tietäisi keneltä voisi hakea apua päihdeongelmien yhteydessä.

Taulukko 23: Avun hakemisen ja ohjaamisen kohde.

<i>Avun hakeminen ja ohjaaminen % mainintoja</i>	<i>%</i>	<i>Lkm</i>
Vanhemmat	60	912
Terveydenhoitaja tai lääkäri	44	666
Valmentaja	15	227
Pelikaveri	11	172
Muu kaveri	10	154
Opettaja	9	140
Joukkueen huoltaja	6	84
Joukkueenjohtaja	5	80
En tiedä, mistä apua voisi hakea	4	62
Muu tahoa	2	34

Muista kuin kysymyksen yhteydessä mainituista tahoista apua päihdeongelmissa pyydetäisiin yleisimmin perheeltä kuten sisaruksilta ja isovanhemmilta ja muilta sukulaisilta sekä kaverin päihdeongelmien yhteydessä hänen vanhemmiltaan. Muista kavereista nostetaan esille etenkin tyttöystävät tahona, jolta haettaisiin apua päihdeongelmien yhteydessä. Jos-sain tapauksissa nuori pyrki auttamaan itse kaveriaan päihdeongelmissa. Viranomaista-hoista mainitaan päihdeongelmissa auttavina tahoina mm. terapeutit sekä muut ammatti-auttajat kuten psykologit ja päihteistä irtautumisesta vastaavat alan ammattilaiset, poliisi sekä nuorten puhelin.

Nuorimmat 10-12-vuotiaat junioripelaajat mainitsevat yleisimmin avun hakemisen kohteeksi joukkueen johtajan, joukkueen huoltajan, valmentajan sekä opettajan. Myös vanhemmat sekä terveydenhoitaja ovat etenkin 10-12-vuotiaalla tahoja, joilta haettaisiin apua päihdeongelmien yhteydessä. Pelikaverit sekä muut kaverit ovat tuen tarjoajina päihdeongelmissa yleisimmin 13-15-vuotiailla. Eniten epätietoisia, jotka eivät tiedä mistä lähtisivät hakemaan apua itselleen tai kaverilleen päihdeongelmien yhteydessä, on 15-16-vuotiaissa juniori-kiekkoilijoissa.

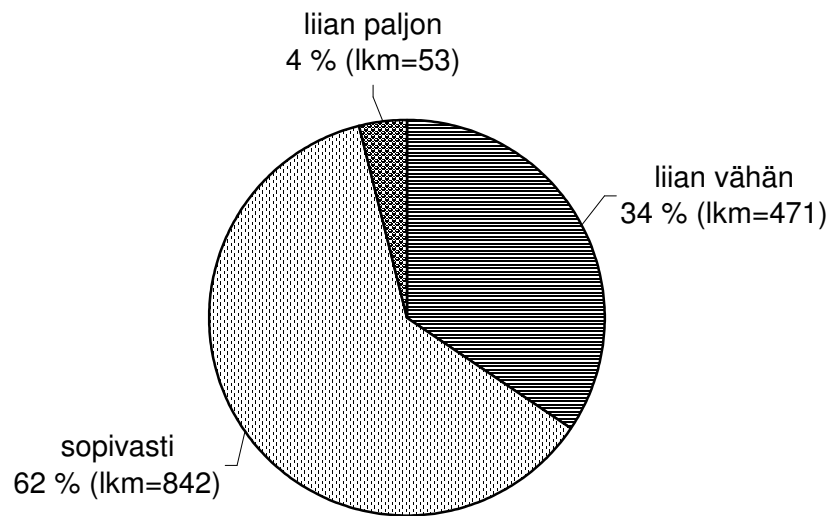
Taulukko 24: Avun hakemisen ja ohjaamisen kohde ikäryhmittäin.

<i>Avun hakeminen ja ohjaaminen %</i>	<i>10-12-vuotiaat</i>	<i>13-14-vuotiaat</i>	<i>15-16-vuotiaat</i>	<i>17-18-vuotiaat</i>	<i>Yht. %</i>	<i>Lkm</i>
Vanhemmat	42	28	21	8	100	903
Terveydenhoitaja ja lääkäri	36	30	25	9	100	659
Valmentaja	56	28	11	5	100	223
Pelikaveri	21	31	34	15	100	170
Muu kaveri	19	30	38	13	100	153
Opettaja	60	27	9	3	100	139
Joukkueen huoltaja	63	8	23	6	100	83
Joukkueen johtaja	69	16	10	5	100	77
Ei tiedä mistä saisi apua	19	29	42	10	100	62
Muu taho	33	27	24	15	100	33

8.3 Päihteiden käytön valvonta

Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan, mitä mieltä he ovat nuorten päihteiden käytön valvonnan riittävydestä. *Enemmistö eli kaksi kolmasosaa jääkiekkojunioreista pitää aikuisten toteuttamaa päihteiden käytön valvontaa sopivana ja noin kolmasosa kyselyyn vastaajista pitää sitä liian vähäisenä.* Vain muutama prosentti juniorikiekkoilijoista kokee nuorten päihteiden käytön valvonnan liialliseksi.

Päihteidenkäytön valvonta % (lkm=1366)

Kuvio 13: Nuorten päihteidenkäytön valvonta

Mitä nuoremmasta jääkiekkojuniorista on kyse, sitä useammin kyselyyn vastanneet pitävät nuorten päihteiden käytön valvontaa riittämättömänä. Alle 15-vuotiaista noin kaksi viidesosaa pitää nuorten päihteiden käytön valvontaa riittämättömänä, kun vastaavaa mieltä on noin viidesosa yli 15-vuotiaista jääkiekkojunioreista. Kuitenkaan yli 15-vuotiaat eivät koe päihteiden käytön valvontaa liialliseksi vaan sopivaksi: jääkiekkojuniorit ovat siten tyytyväisiä nuorten päihteiden käytön valvontaan.

Taulukko 25: Suhtautuminen nuorten päihteiden käytön valvontaan ikäryhmittäin.

%	<i>Liian vähän</i>	<i>Sopivasti</i>	<i>Liian paljon</i>	Yht. %	Lkm
10-12-vuotiaat	41	56	3	100	487
13-14-vuotiaat	42	56	3	100	400
15-16-vuotiaat	22	70	8	100	343
17-18-vuotiaat	16	83	1	100	119

$p=0,000$, $C=0,228$

9. Päihteiden käytön yhteys muuhun elämään

Valtakunnallisen päihdekyselyn perusteella päihteiden käyttö on selvästi yhteydessä juniorijääkiekkoilijoiden koulumenestykseen sekä oman elämän hyväksi kokemiseen. Kyselyyn vastanneet, joka eivät käytä lainkaan tupakkaa tai nuuskaa tai ovat vain kokeilleet niitä sekä vastaajat, jotka eivät käytä lainkaan alkoholia tai käyttävät sitä vain satunnaisesti, ovat keskimäärin tyytyväisempiä elämäänsä kuin päihteitä useasti käyttävät juniorijääkiekkoilijat. Tulokseen vaikuttaa jossain määrin se, että mitä nuoremasta jääkiekkojuniorista on kyse, sitä useammin hän viihtyy ja pärjää hyvin koulussa myös keskiarvon perusteella tarkasteltuna⁴. Kuitenkaan erot eri tavoin päihteitä käyttävien jääkiekkojunioreiden koulumenestyksessä ja elämään tyytyväisyydessä eivät johdu yksinomaan pelaajien iästä, sillä eri-ikäisillä on poikkeavuutta merkittävässä määrin ainoastaan erittäin hyvin koulussa viihtyvien ja koulussa hyvin pärjäävien osuudessa: eri-ikäisillä ei ole merkittävää eroa huonon koulumenestyksen suhteen, sillä myös nuorimmissa ikäluokissa on keskiarvojen ja omien arvioiden perustella koulussa menestymättömiä ja siellä huonosti viihtyviä opiskelijoita.

Tupakoimattomat sekä nuuskaa ja alkoholia käyttämättömät jääkiekkojuniorit viihtyvät koulussa paremmin kuin päihteitä käyttävät. Noin kolme neljäsosaa tupakoimattomista jääkiekkojunioreista viihtyy koulussa hyvin tai melko hyvin, kun tupakkaa kokeilleista tai viikoittain tupakoivista on koulussa viihtyviä noin kaksi kolmasosaa. Päivittäin tupakoivista viihtyy koulussa hyvin vain noin kaksi viidesosaa kyselyyn vastanneista, kun heistä viidesosa viihtyy koulussa melko huonosti tai huonosti. Myös nuuskaa käyttämättömistä vastaajista noin kolme neljäsosaa viihtyy koulussa hyvin, kun nuuskaa viikoittain tai päivittäin käyttävistä jääkiekkojunioreista noin reilu puolet viihtyy koulussa hyvin tai melko hyvin ja noin viidesosa huonosti tai melko huonosti. Koulussa viihtyminen vähenee myös alkoholin käytön yleistyessä. Kun alkoholia käyttämättömistä 80 % viihtyy koulussa melko hyvin tai hyvin, alkoholia kokeilleista heitä on vajaa kolme neljäsosaa, joskus käyttävistä noin kaksi kolmasosaa ja kerran kuussa tai useammin käyttävistä vastaajista noin puolet. Myös koulussa viihtymättömien osuus on suurin alkoholia joskus tai kuukausittain käyttävissä, joista noin kymmenesosa viihtyy koulussa melko huonosti tai huonosti. (liitetaulukko 5)

Miltei kaikki päihteitä käyttämättömät lapset ja nuoret arvioivat pärjäävänsä koulussa hyvin, kun koulussa hyvin pärjääviä on tupakoivissa, nuuskaavissa ja alkoholia käyttävissä jääkiekkojunioreissa selvästi vähemmän. Kokonaan tupakoimattomista tai tupakointia kokeilleista nuorista noin 97 % arvioi pärjäävänsä koulussa hyvin, kun vastaavaa mieltä on 72 % päivittäin tupakoivista jääkiekkojunioreista. Alkoholia käyttämättömistä tai sitä kokeilleista nuorista 98 % pärjää koulussa hyvin, kun koulussa hyvin pärjääviä on 87 % kuukausittain tai sitä useammin alkoholia käyttävistä pelaajista. Myös nuuskaamattomat juniorikiekkoilijat arvioivat pärjäävänsä hyvin koulussa useammin kuin nuuskaa käyttävät nuoret. (liitetaulukko 6)

Päihteitä käyttämättömien parempi pärjääminen koulussa näkyy myös keskiarvoissa, sillä tupakoimattomien, nuuskaamattomien sekä alkoholia käyttämättömien lasten ja nuorten koulutodistuksen keskiarvo on tilastollisesti erittäin merkitsevästi useammin korkeampi kuin päihteitä käyttävien jääkiekkojunioreiden. Tulokset ovat vähiten luotettavat päivittäin tupakoivien osalta ja nuuskan käytössä viikoittain käyttävien osalta. Koulukeskiarvojen ja päihteiden käytön yhteys ilmenee jokaisessa ikäluokassa. (liitetaulukko 7)

⁴ Alle 15-vuotiaiden koulutodistuksen keskiarvo on hieman alhaisempi (noin 7,6) kuin alle 14-vuotiaiden (noin 8,2). Tulokset ovat tilastollisesti erittäin merkitseviä ($p=0,000$) sekä koulutodistuksen keskiarvon, koulussa viihtymisen ($C=0,199$) että koulussa pärjäämisen ($0,250$) osalta.

Taulukko 26: Päihteiden käyttö ja koulutodistuksen keskiarvo.

	<i>Tupakointi</i>		<i>Nuuskankäyttö</i>	
	<i>Keskiarvo</i>	<i>Lkm</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Lkm</i>
En	8,1	882	8,1	855
Olen kokeillut	7,7	201	7,6	160
Käytän joskus	7,5	48	7,4	50
Käytän viikoittain	6,9	9	7,3	16
Käytän päivittäin	7,0	14	7,3	50
	<i>Alkoholin käyttö</i>		<i>Humalajuominen</i>	
	<i>Keskiarvo</i>	<i>Lkm</i>	<i>Keskiarvo</i>	<i>Lkm</i>
En	8,2	574	En	8,2
Olen kokeillut	7,9	299	Olen kokeillut	7,7
Käytän joskus	7,7	176	Juon joskus	7,6
Käytän kerran kuukaudessa tai useammin	7,3	80	Juon kerran tai muutaman kerran kuukaudessa	7,3
			Juon viikoittain	7,4
				7

Päihteitä käyttämättömien tai niitä harvemmin käyttävien jääkiekkoa harrastavien lasten ja nuorten omalle elämälleen antamien arvosanojen keskiarvot ovat korkeammat kuin päihteitä useammin käyttävien. Tupakoimattomat jääkiekkojuniorit antavat elämälleen parhaat arvostukset. Huonoimman arvostuksen elämälleen antavat viikoittain tai päivittäin tupakoivat jääkiekkoa harrastavat lapset ja nuoret. Tupakoinnin osalta tulokset ovat yleistettävissä myös muihin kuin kyselyyn vastanneisiin jääkiekkojunioreihin päivittäin tupakoivia lukuun ottamatta, ja nuuskaamisen osalta muutoin kun viikoittain nuuskaavien osalta.

Taulukko 27: Keskiarvo elämälle päihteiden käytön mukaan.

<i>Tupakointi*</i>	En	Olen kokeillut	Tupakoin joskus	Tupakoin viikoittain	Tupakoin päivittäin
Keskiarvo	8,6	8,4	8,2	7,7	7,9
Lkm	1145	220	56	10	18
<i>Nuuskaaminen**</i>	En	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän viikoittain	Käytän päivittäin
Keskiarvo	8,6	8,5	8,2	8,4	8,7
Lkm	1105	175	61	17	62
<i>Alkoholin käyttö*</i>	En	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän kerran kuukaudessa tai useammin	
Keskiarvo	8,7	8,5	8,7	8,1	
Lkm	779	339	199	100	
<i>Humalajuominen*</i>	En koskaan	Olen kokeillut	Juon joskus	Juon kerran tai muutaman kerran kuukaudessa	Juon viikoittain
Keskiarvo	8,6	8,5	8,6	8,2	8,2
Lkm	1000	130	179	85	13

* p=0,000, ** p=0,001

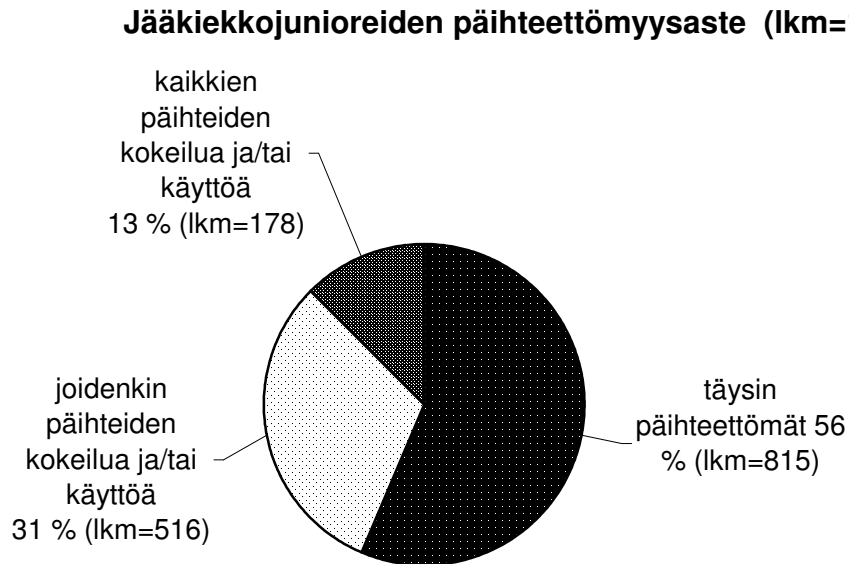
10. Jääkiekkojunioreiden näkemykset kyselystä

Kyselyyn vastanneita on pyydetty lomakkeessa kertomaan mielipiteensä kyselystä, mitä mahdollisuutta käytti 983 nuorta. *Noin 800 vastauksessa jääkiekkojuniorit ovat tyytyväisiä kyselyyn, jota pidetään hyvänä ja tarpeellisena sekä vastaajalle itselleen että asioiden selvittämisen ja tiedonsaannin kannalta.* Pähdekyselyä pidetään ajankohtaisena, asiallisena ja aiheellisena sekä kiitellään siitä, että pelaajista pidetään huolta tiedon hankinnan ja tilanteen seurannan avulla. Toiveena esitettiin vastaavien asioiden selvittämistä myös vanhemmilta. Toisaalta nuorille kohdennettua kyselyä pidetään hyvänä erityisesti siksi, että se antaa vanhemmille oikeaa tietoa ja vähentää siten turhaksi kyttäämiseksi koettua toimintaa. Kyselystä arvioidaan olevan hyötyä etenkin päihteitä käyttäville. Noin 100 vastauksessa kysely koetaan turhaksi mm. sen vuoksi, ettei asia kiinnosta, asiasta on kysytty jo aiemmin ja nuorten päihteiden käytöstä katsotaan olevan riittävästi tietoa jo ennestään. Kyselyn turhuuden ja tarpeettomuuden lisäksi kritiikkiä aiheutti myös kysymysten liiallinen henkilökohtaisuus ja lomakkeen pituus. Noin 75 vastauksessa kyselyn arvioimista pidettiin liian vaikeana tehtävänä tai siitä annettiin arvo, jonka mukaan kyselyä pidetään tarpeellisena, mutta toteutukseltaan väärin kohdentuneena. Etenkin nuorimmat vastaajat ovat pitäneet kyselyn toteuttamista tärkeänä, mutta tunteneet sen itselleen erikoiseksi päihteiden käyttämisen vierauden vuoksi. Nuorimmat pohtivat kommentissaan, tulisiko kyselyn ikäraja nostaa nykyisestään. Tulosten perusteella on kuitenkin tärkeää seurata myös nuorimpien ikäluokkien päihteidenkäyttöä, jotta ongelmiin voitaisiin puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

11. Jääkiekkojuniorit ja päihteiden käyttö

11.1 Valtakunnallisen kyselyn keskeisiä tuloksia

Noin reilu puolet jääkiekkojunioreista on täysin päihteettömiä. Keskimäärin vain noin kymmenesosa käyttää kaikkia päihteitä eli tupakoi, nuuskaa ja käyttää alkoholia myös humalatuakseen.

Kuvio 14: Jääkiekkojunioreiden raittiusaste

Juniorikiekkoilijoiden päihteiden käyttäminen keskittyy selvästi vanhimpiin ikäryhmiin. 10-12-vuotiaista noin kaksi kolmasosaa ei ole kokeillut eikä käytä mitään päihteitä, kun 13-14-vuotiasta mitään päihteitä kokeilemattomia on kolmasosa ja 15-16-vuotiaista vajaa kymmenesosa eikä heitä ole yhtään yli 16-vuotiaista. *Huolestuttavimmalta tilanne näyttää 15-16-vuotiaiden osalta. Heistä kysymyksiin vastanneista noin kaksi kolmasosaa on kokeillut tai käyttää tupakkaa, nuuskaa ja alkoholia joskus tai säännöllisesti.*

Taulukko 28: Päihteettömyysaste ikäryhmittäin.

Päihteettömyysaste %	10-12-vuotiaat	13-14-vuotiaat	15-16-vuotiaat	17-18-vuotiaat	Yht. %	Lkm
Täysin päihteetön	62	31	7	0	100	802
Joidenkin päihteiden kokeilua ja/tai käyttöä	20	29	38	13	100	511
Kaikkien päihteiden kokeilua ja/tai käyttöä	1	14	58	28	100	177

$p=0,000$, $C=0,539$

Juniorikiekkoilijoilla on yleisimmin päihdekokeiluja alkoholista, mutta humalajuominen on harvinaista. Noin neljäsosa 10-18-vuotiaista kyselyyn vastanneista on joskus kokeillut alkoholia, kun tupakointia ja nuuskausta on kokeillut keskimäärin reilu kymmenesosa vastaajista.

Taulukko 29: Päihteiden kokeilu ja käyttö jääkiekkojunioreilla.

<i>Päihteiden kokeilu ja käyttö %</i>	<i>En koskaan</i>	<i>Olen kokeillut</i>	<i>Käytän joskus</i>	<i>Käytän viikoittain</i>	<i>Käytän päivittäin</i>	<i>Lkm</i>
Tupakointi	79	15	4	1	1	1 470
Nuuskankäyttö	78	12	4	1	4	1 438
	<i>En koskaan</i>	<i>Olen kokeillut</i>	<i>Käytän joskus</i>	<i>Käytän kerran kuukaudessa tai useammin</i>	<i>Käytän kerran viikoittain</i>	<i>Lkm</i>
Alkoholin käyttö	55	24	14	7		1 435
	<i>En koskaan</i>	<i>Olen kokeillut</i>	<i>Juon joskus</i>	<i>Juon kerran tai muutaman kerran kuukaudessa</i>	<i>Juon viikoittain</i>	
Humalajuominen	71	9	13	6	1	1 424

Noin kolme neljäsosaa päihdekyselyyn vastanneista pitää seurakavereiden tupakointia hieman tai selvästi vähäisempänä kuin muiden kavereiden, kun nuuskan käyttöä ja alkoholin käyttöä pitää vähäisempänä noin puolet jääkiekkojunioreista. Nuuskan käyttö arvioidaan myös tupakointia ja alkoholinkäyttöä useammin toiminnaksi, joka on selvästi tai hieman yleisempää jääkiekkoseuran kavereilla kuin muulla kyselyyn vastanneen kaveripiirillä.

Taulukko 30: Seurakavereiden päihteiden käytön yleisyys verrattuna muihin ikätovereiden.

<i>Seurakavereiden päihteiden käytön vertailu muihin kavereihin %</i>	<i>Selvästi yleisempää</i>	<i>Hieman yleisempää</i>	<i>Yhtä yleistä / vähäistä</i>	<i>Hieman vähäisempää</i>	<i>Selvästi vähäisempää</i>
Tupakoinnin yleisyys	2	2	23	12	61
Nuuskankäytön yleisyys	15	14	27	6	39
Alkoholinkäytön yleisyys	2	5	41	12	41

Vaikka jääkiekkojuniorit ovat kokeilleet tai käyttävät päihteitä, he pitävät päihteiden käyttöä huonona asiana. Jääkiekkojuniorit pitävät päihteistä yleisimmin alkoholia melko huonona tai huonona asiana. Alkoholin käyttöä pitää huonona asiana noin kolmasosa päihdekyselyyn vastanneista, kun keskimäärin noin neljäsosa pitää nuuskaamista huonona asiana ja reilu kymmenesosa vastaajista tupakointia.

Taulukko 31: jääkiekkojunioreiden suhtautuminen päihteisiin.

<i>Suhtautuminen päihteisiin %</i>	<i>En osaa sanoa</i>	<i>Hyvin huono asia</i>	<i>Melko huono asia</i>	<i>Melko harmitonta</i>	<i>Täysin harmitonta</i>
Suhtautuminen tupakointiin	84	14	1	1	0
Suhtautuminen nuuskankäyttöön	75	17	6	2	0
Suhtautuminen alkoholin käyttöön	64	22	11	3	0

Noin 70 % jääkiekkoa harrastavista lapsista ja nuorista pitää alkoholin käyttöä asiana, johon saa ja pitää puuttua ikätovereiden osalta. Tupakointiin ja nuuskan käyttämiseen puuttumisen hyväksyy noin kaksi kolmasosaa vastaajista.

Taulukko 32: Puuttuminen lasten ja nuorten päihteiden käyttöön.

<i>Päihteiden käyttöön puuttuminen %</i>	<i>Toisten käyttöön saa ja pitää puuttua</i>	<i>Käyttö on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua</i>
Puuttuminen tupakointiin	61	39
Puuttuminen nuuskankäyttöön	57	43
Puuttuminen alkoholin käyttöön	71	29

11.2 Vertailua muihin nuoria koskeviin päihdetutkimuksiin

Tupakointi ja nuuskaaminen

Valtakunnallisen nuorten terveystapatutkimuksen mukaan nuorten tupakkakokeilujen aloittamisikä on myöhentynyt ja tupakoinnin yleistymisen on kääntynyt laskuksi myös tytöillä, joilla tupakointi on yleistynyt viime vuosiin asti. Terveystapatutkimuksen tuloksiin verrattuna 12-vuotiaiden tupakointia kokeilleiden määrä on jääkiekkoseuroissa pelaavissa hieman vähäisempi, kun 14- ja 16-vuotiailla jääkiekkoseuroissa pelaavissa nuorissa tupakointia kokeilemattomien osuudet ovat huomattavasti vähäisemmät kuin suomalaisilla nuorilla keskimäärin.

Suomessa nuuskakokeilut lisääntyivät 14-18-vuotiailla 1990-luvun alusta 2000-luvun alkuun asti, minkä jälkeen nuuskakokeilujen määrä on lähtenyt laskuun. Nuuskan käyttämisen kannalta jääkiekkoseurojen ongelmallinen tilanne tulee selvästi esille verrattaessa valtakunnallisen kyselyn tuloksia vuoden 2005 valtakunnalliseen nuorten terveystapatutkimukseen. *Nuuskaamista koskeneeseen kysymykseen vastanneista 12-vuotiaat kiekkoilijat eivät eroa muista nuorista eivätkä myöskään vielä 14-vuotiaat merkittävässä määrin, mutta sen sijaan 16- ja 18-vuotiailla ero nuuskan kokeilemisessä ja käyttämisessä on huomattava muihin nuoriin verrattuna.* 16-vuotiaista jääkiekkoseuroissa pelaavista nuorista vain noin kolmasosa ei ole kokeillut nuuskaamista eikä käytä sitä, kun muista samanikäisistä nuorista nuuskaa kokeilemattomia ja sitä käyttämättömiä on peräti kolme neljäsosaa. 18-vuotiaista jääkiekkoseuroista vain vajaa kymmenesosa ei käytä nuuskaa eikä ole kokeillutkaan nuuskaamista, kun ikäluokan nuorista miehistä keskimäärin noin kaksi kolmasosaa on nuuskaa käyttämättömiä ja kokeilemattomia. Myös päivittäin nuuskaavien 16-18-vuotiaiden osuus on selvästi suurempi jääkiekkoseuroissa, vaikka 14-vuotiaiden osalla ero ei ole merkittävä: suuri muutos nuuskaamisen yleistymisen tapahtuu siten eri aineistojen mukaan 15-vuoden iässä. (Rimpelä ym. 2005, 24-25, 69)

Seuraavassa taulukossa suluissa olevat lukemat ovat vuoden 2005 terveystapatutkimuksen tuloksia poikien osalta, sillä juniorikiekkoilijoiden päihdekyselyaineistossa tyttöjen määrä on hyvin pieni eivätkä aineiston tytöt poikkea merkittävästi poikien päihdekäyttämisestä.

Taulukko 33: Tupakoiminen ja nuuskaaminen iän mukaan*.

Tupakointi ja nuuskaaminen %	10- vuotias	11- vuotias	12- vuotias	13- vuotias	14- vuotias	15- vuotias	16- vuotias	17- vuotias	18- vuotias
<i>Tupakoiminen</i>									
En	99	96	88 (83)	85	76 (59)	69	50 (33)	61	10 (22)
Olen kokeillut	0	4	12 (11)	14	21 (16)	25	27 (15)	17	23 (9)
Käytän joskus	0	0	0	1	3	4	15	13	38
Käytän viikoittain	0	0	0	0	0	1	3	4	0
Käytän päivittäin	0	0	0 (1)	0	1 (3)	0	5 (15)	6	28 (24)
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Lkm	182	168	221	214	198	203	145	103	17
<i>Nuuskaaminen</i>									
En	100	100	99 (99)	94	84 (91)	60	32 (74)	27	7 (58)
Olen kokeillut	0	0	1 (0)	5	13 (5)	25	30 (7)	35	67 (10)
Käytän joskus	0	0	0	0	3	6	15	17	10
Käytän viikoittain	0	0	0	0	1	3	5	2	3
Käytän päivittäin	0	0	0 (0)	0	1 (0)	5	18 (1)	19	13 (2)
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Lkm	177	161	214	209	194	201	145	102	17

* Lähde: Rimpelä ym. 2005, 32-37, 69-70

Aiemmin tehtyihin jääkiekkoseurojen päihdekyselyihin verrattuna vuonna 2005 toteutetun kyselyn mukaan nuorten tupakointi on vähentynyt, sillä esimerkiksi vuonna 2002 valkeakoskelaisille jääkiekkojunioreille tehdyn kyselyn mukaan vain kaksi kolmasosaa (62 %) ei tupakoinut ja keskimäärin noin kolmasosa (29 %) oli kokeillut joskus tupakointia (Kinnunen 2002). Vuonna 2001 kiekkojunioreille tehtyjen päihdekyselyiden mukaan noin reilu puolet vastaajista oli tupakoimattomia ja noin reilu neljäsosa oli kokeillut tupakointia. Salolaisista 55 % sekä hämeenlinnalaisista ja hyvinkääläisistä jääkiekkojunioreista 57 % ei tupakoinut, kun kyselytutkimuksen mukaan tupakointia oli kokeillut 26 % salolaisista, 31 % hämeenlinnalaisista ja 28 % hyvinkääläisistä junioripelaajista. (Kinnunen 2001 a, Kinnunen 2001 b, Kinnunen 2001 c)

Toisin kuin tupakoinnissa, joka näyttää vähentyneen jääkiekkojunioreilla vuosituhannen alkuun verrattuna, nuuskaamisen osalta valtakunnallinen keskimääräinen tilanne ei näytä vuonna 2005 pahemmalta muttei myöskään paremmalta kuin vuonna 2001. Vuonna 2001 jääkiekkojunioreille tehdyn kyselyn mukaan 76 % salolaisista, 73 % hyvinkääläisistä ja 67 % hämeenlinnalaisista pelaajista ei ollut kokeillut nuuskaamista eikä käyttänyt nuuskaa. Nuuskaa kokeilleita oli suunnilleen saman verran eli noin kymmenesosa vuonna 2001 kuin vuonna 2005. Vuonna 2002 nuuskaa käyttämättömiä ja sitä kokeilemattomia oli 83 % valkeakoskelaisista junioripelaajista ja 17 % oli nuuskaamista kokeilleita tai sitä käyttäviä. (Kinnunen 2001 a, Kinnunen 2001 b, Kinnunen 2001 c, Kinnunen 2002)

Alkoholin käyttö

WHO-koululaistutkimuksen mukaan (1990-luvulla) pojilla liikuntaharrastusten intensiteetti lisää humalakokemusten todennäköisyyttä. Vuoden 2000 nuorten terveystapatutkimuksen mukaan urheiluseuratoimintaan osallistumisella ja osallistumattomuudella ei ollut yhteyttä alkoholin käyttöön, mutta seuratoiminta oli yhteydessä vanhimpien ikäryhmien poikien humalajuomiseen etenkin 16-vuotiailla nuorilla. (Koski 2000, 18, 20-21) Myös tuoreen urheiluvien nuorten päihteiden käyttöä koskevan tutkimuksen mukaan joukkuepalloilulajeissa on vähiten raittiita junioriurheilijoita, eniten alkoholia maistaneita ja humalan kokeneita, eniten kerran kuukaudessa juovia sekä yleisimmin myös väkeviä alkoholijuomia käyttäneitä nuoria. Tutkimuksen mukaan urheiluseuratoimintaan aktiivisesti osallistuneista noin neljäsosa ei ollut käyttänyt koskaan alkoholia, kun seuratoimintaan osallistumattomista liikuntaa harrastavista noin kaksi viidesosaa ei ollut käyttänyt koskaan alkoholia. Lisäksi seuratoimintaan osallistuneissa oli enemmän väkeviä juomia kokeilleita kuin urheilua muutoin harrastavissa nuorissa. Tutkimuksessa seuratoimintaan aktiivisesti osallistuneista 37 % ei ollut juonut ikinä itseään humalaan asti, kun humalan kokemattomia oli 56 % seuratoimintaan osallistumattomista urheilijoista. Toisaalta joukkuepalloilijoiden alkoholin käytölle on leimallista kohtuukäyttö, minkä lisäksi kansallisella tai alueellisella huipulla pelaavat juovat itsensä humalaan hyvin harvoin. (Koski 2005, 627-628, 630)

Suurin osa nuorista aloittaa alkoholikokeilut 13-15-vuotiaana. Valtakunnallisen nuorten terveystapatutkimuksen mukaan vuonna 2005 noin 90 % 12-vuotiaista, noin kaksi kolmasosaa 14-vuotiaista, noin viidesosa 16-vuotiaista ja noin kymmenesosa 18-vuotiaista oli täysin raittiita (Rimpelä ym. 2005, 42-46, 78). Valtakunnallisen kiekkojunioreille tehdyn päihdekyselyn mukaan jääkiekkoseuroissa pelaavilla junioreilla on 12-18-vuotiaissa nuorissa alkoholia käyttämättömien osuus jokaisessa ikäluokassa noin 10 prosenttiyksikköä alhaisempi. Kuitenkin etenkin 14-16-vuotiailla kerran kuukaudessa tai sitä useammin juovien nuorten osuus on selvästi pienempi kuin vastaavanikäisillä pojilla keskimäärin. Tosi-humalaan kuukausittain juovien 14-18-vuotiaiden osuudet kasvoivat 1980-luvulta 1990-luvun loppuun asti, jolloin humalajuominen harvinaistui 14-16-vuotiailla. Kuitenkin 14-16-vuotiaiden poikien humalajuomisen väheneminen pysähtyi vuoden 2003 jälkeen eikä 18-vuotiailla tapahtunut lainkaan humalajuomisen vähentymistä. (Rimpelä ym. 2005, 45-46) Valtakunnallisen jääkiekkojunioreille kohdennetun päihdekyselyn mukaan ainoastaan 18-vuotiaat seurapelaajat käyttävät alkoholia humaltumistarkoituksiin muita nuoria useammin, kun sen sijaan 12-16-vuotiaat junioriekkoilijat eivät poikkea muista nuorista humalajuomisen yleisyydessä.

Vaikka valtakunnallisen kyselyaineiston mukaan 12-18-vuotiaat jääkiekkojuniorit ovat muita nuoria harvemmin täysin raittiita, 14-16-vuotiailla säännöllinen kuukausittainen tai sitä useammin tapahtuva alkoholin käyttäminen on kiekkojunioreilla harvinaisempaa kuin samanikäisillä nuorilla keskimäärin. 14-16-vuotiaat jääkiekkojuniorit eivät myöskään poikkea kuukausittain tai sitä useammin humalaan juovien osuuksissa muista nuorista.

Taulukko 34: Alkoholin käyttö ja humalajuominen iän mukaan.

<i>Alkoholin käyttö %</i>	<i>10- vuotias</i>	<i>11- vuotias</i>	<i>12- vuotias</i>	<i>13- vuotias</i>	<i>14- vuotias</i>	<i>15- vuotias</i>	<i>16- vuotias</i>	<i>17- vuotias</i>	<i>18- vuotias</i>
En	91	91	77 (89)	76	48 (58)	26	9 (22)	3	0 (8)
Olen kokeillut	16	9	23	22	41	37	22	17	7
Käytän joskus	1	0	0	2	11	29	42	49	33
Käytän kerran kuukaudessa tai useammin	0	0	0 (2)	0	1 (15)	9	27 (51)	31	80 (77)
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Lkm	176	159	214	209	194	200	145	102	17
<i>Humalajuominen</i>	<i>10- vuotias</i>	<i>11- vuotias</i>	<i>12- vuotias</i>	<i>13- vuotias</i>	<i>14- vuotias</i>	<i>15- vuotias</i>	<i>16- vuotias</i>	<i>17- vuotias</i>	<i>18- vuotias</i>
En koskaan	99	99	98	94	77	44	17	8	0
Olen kokeillut	1	1	1	5	14	22	19	13	13
Juon joskus	0	0	0	1	9	23	40	51	20
Juon kerran tai muutaman kerran kuu- kaudessa	0	0	0 (0)	0	0 (4)	10	22 (22)	25	52 (41)
Juon viikoittain	0	0	0 (0)	0	0 (0)	1	3 (5)	4	32 (12)
Yht.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Lkm	175	156	213	207	192	198	145	102	17

Lähde: Rimpelä ym. 2005, 78-79, 82

Yhtenä vertailukohtana jääkiekk junioreiden päihteiden käytössä voidaan pitää Stakesin vuosittain toteuttamaa kouluterveyskyselyä (<http://www.stakes.fi/Kouluterveys/taulukot/2005/>). Vuonna 2005 kouluterveyskyselyyn vastanneista peruskoulun 8-luokkaisista 46 % pojista ja 9-luokkalaisista 31 % pojista ei käytä lainkaan alkoholia. Valtakunnallisen jääkiekkoseurojen junioreille kohdennetun päihdekyselyn mukaan 8-luokkalaisista 49 % ei käytä alkoholia lainkaan. Lisäksi jääkiekk junioreille osoitetun kyselyn mukaan 78 % peruskoulun 8-luokkalaisista ja 43 % 9-luokkalaisista ei ole juonut itseään ikinä humalaan, kun kouluterveyskyselyn mukaan 60 % 8-luokkalaisista ja 45 % 9-luokkalaisista ei ole ollut koskaan humalassa. Myös säännöllisesti eli viikoittain tai kuukausittain itsensä humalaan asti juovien nuorten osuus on jääkiekkoseurassa pelaavissa huomattavasti alhaisempi kuin nuorissa keskimäärin. *Jääkiekkoseuroille suunnatun päihdekyselyn mukaan kiekkojunioreissa on alkoholia käyttämättömien sekä itsensä humalaan juomattomien nuorten osuus suurempi kuin peruskoulun 8 ja 9-luokkalaisissa keskimäärin.*

Taulukko 35: Alkoholin käyttö ja humalajuominen yläasteikäisillä kiekkojunioreilla.

<i>Alkoholin käyttäminen</i>	<i>7-luokkalainen</i>	<i>8-luokkalainen</i>	<i>9-luokkalainen</i>
En	77	49	24
Olen kokeillut	21	41	37
Käytän joskus	2	9	30
Käytän kerran kuukaudessa tai useammin	0	1	9
Yht.	100	100	100
Lkm	218	193	193
<i>Humalajuominen</i>			
En koskaan	94	78	43
Olen kokeillut	5	14	23
Juon joskus	2	7	25
Juon kerran tai muutaman kerran kuukaudessa	0	1	8
Juon viikoittain	0	0	1
Yht.	100	100	100
Lkm	216	191	191

Myös muiden päihteiden käytössä jääkiekkoseuraan kuuluvat nuoret ovat raittiimpia kuin 8- ja 9-luokkalaiset nuoret keskimäärin. Kun 92 % 8-luokkalaisista pojista ja 93 % tytöistä sekä keskimäärin 93 % 9-luokkalaisista ei ole kouluterveyskyselyn mukaan koskaan kokeillut impattavia aineita kuten tinneriä ja liimaa, 8-luokkalaisista jääkiekkojunioreista imppausta kokeilemattomia on 98 % eikä aineistossa ole yhtään 9-luokkalaista imppausta kokeillutta pelaajaa. Huumaavia lääkkeitä ei ole kokeillut 98 % 8-luokkalaisista ja 100 % 9-luokkalaisista jääkiekkojunioreista, kun heitä on kouluterveyskyselyn mukaan keskimäärin 96 % 8-luokkalaisista ja 95 % 9-luokkalaisista. Jääkiekkojunioreilla myös huumaavia aineita kokeilleiden osuus on alhaisempi, sillä 99 % 8- ja 9-luokkalaisista jääkiekkojunioreista ei ole koskaan kokeillut huumaavia aineita, kun kouluterveyskyselyyn vastanneista 8-luokkalaisista pojista 92 % ja 9-luokkalaisista 91 % ei ole koskaan kokeillut huumaavia aineita.

Kun vuoden 2005 jääkiekkojunioreiden päihdekyselyn tulosten alkoholin käyttöä verrataan aiemmin vuonna 2002 toteutettuun seurakohtaiseen päihdetutkimukseen, keskimääräisessä humalajuomisen tilanteessa ei ole tapahtunut muutoksia. Vuonna 2002 keskimäärin 71 % valkeakoskelaisista jääkiekkojunioreista ei ollut käyttänyt alkoholia humaltumiseen asti. (Kinnunen 2002) Sen sijaan *vuoteen 2001 verrattuna humalajuominen on vähentynyt*, sillä vuonna 2001 salolaisista 45 %, hämeenlinnalaisista 52 % ja hyvinkääläisistä kiekkojunioreista keskimäärin 55 % ei ollut juonut itseään humalaan. Verrattaessa valtakunnallisen kyselyn ikäryhmittäisiä tuloksia vuosien 2001 ja 2002 seurakohtaisiin tuloksiin, *humalajuomisen tilanne on parantunut selvästi 15-16-vuotiailla*. Valtakunnallisen aineiston mukaan noin kolmasosa 15-16-vuotiaista ei ollut humaltunut ikinä, kun vuonna 2001 Salon ja Hyvinkään jääkiekkojunioreista noin kymmenesosa (9-11 %) ei ollut juonut ikinä itseään humalaan ja vuonna 2002 noin viidesosa (22 %) valkeakoskelaisista. *Myös 13-14-vuotiaiden tilanne humalajuomisen suhteen on parantunut*, sillä vuonna 2002 vain 65 % valkeakoskelaisista jääkiekkojunioreista ei ollut koskaan juonut itseään humalaan. (Kinnunen 2001a, 2001 b, 2001 c, Kinnunen 2002)

Aiempiin seurakohtaisiin tutkimuksiin verrattuna jääkiekkojunioreilla on tapahtunut jonkin verran muutoksia suhtautumisessa päihteiden käytön valvontaan sekä siinä, kenen puoleen kääntyttäisiin avun saamiseksi päihdeongelmissa. Aiempiin vuosina 2001 ja 2002 tehtyihin päihdekyselyihin verrattuna vanhempien ja opettajien osuus apua antavina tahoi-

na päihdeongelmien yhteydessä on pysynyt samana, mutta terveydenhoitajien ja lääkäreiden osuus on vähentynyt sekä vuoteen 2001 verrattuna myös kavereiden avun merkitys päihdeongelmien yhteydessä. *Vuoteen 2001 ja 2002 verrattuna lasten ja nuorten päihteiden käytön valvontaa sopivana pitävien määrä on kasvanut hieman*, sillä vuonna 2001 Hämeenlinnassa 57 %, Hyvinkäällä 56 % ja Salossa 61 % piti valvontaa riittävänä sekä vuonna 2002 Valkeakoskella 53 % kiekkojunioreiden päihdekyselyyn vastanneista. Vanhempien koetaan huolehtivan nykyisin enemmän päihteiden käytön valvonnasta, sillä valvontaa liian vähäisenä pitävien osuus kyselyyn vastanneista on vähentynyt. (Kinnunen 2001a, 2001 b, 2001 c, Kinnunen 2002)

12. Johtopäätöksiä

Nuorten urheilijoiden päihteiden käytöstä on oltu yleisesti huolissaan. Urheilevat nuoret eivät kuitenkaan kuulu ongelmallisimpaan päihteiden käyttäjien ryhmään, sillä liikunnallisuus ei liity monipäihteisyyteen. Suurimmassa riskiryhmässä tupakoinnissa sekä alkoholin ja huumeiden käytössä ovat nuoret, jotka eivät harrasta lainkaan liikuntaa. Lisäksi urheilevilla nuorilla on ollut muita nuoria vähemmän alkoholinkäytöstä johtuvia kielteisiä seuraamuksia. (Koski 2000, 38, 59) Vaikka tutkimusten mukaan urheiluseuratoimintaan aktiivisesti osallistuneilla nuorilla on useammin kokemuksia alkoholin kokeilemisesta ja käyttämisestä kuin seuratoimintaan osallistumattomilla, aiempien tutkimustulosten mukaan poikien alkoholin käytön ja organisoidun liikunnan välillä ei ole yksiselitteistä yhteyttä. Seuratoimintaan osallistumista ei voi siten pitää hyvänä alkoholin käytön selittäjänä. Yhdeksi päihteen käytön eroavuutta selittäväksi tekijäksi on mainittu se, etteivät seuratoimintaan osallistumattomat nuoret ole aktiivisesti mukana minkäänlaisessa nuorten sosiaalisissa toiminnoissa. (Koski 2005, 633)

Jääkiekkojunioreiden elämäntilanne

Urheiluseuratoimintaan osallistuvien poikien on todettu pärjäävän keskimäärin muita poikia paremmin koulussa, (Koski 2005, 629) mikä on näkynyt aiemmissa seurakohtaisissa tutkimuksissa (Kinnunen 2001 a, 2001b, 2001c, Kinnunen 2002). Ilmiö näkyy myös vuonna 2005 toteutetussa valtakunnallisessa jääkiekkojunioreille kohdennetussa kyselytutkimuksessa. Aineistossa pääasiallisena vastaajaryhmänä olleet pojat kokevat viihtyvänsä ja pärjäävänsä koulussa, minkä osoittavat myös hyvät koulutodistusten keskiarvot. Seuroissa pelaavat juniorijääkiekkoilijat ovat hyvin tavoitteellisia kiekkoharrastuksen suhteen. Kyselyaineistossa keskimäärin vain viidesosa harrastaa jääkiekkoa harrastuksen vuoksi, kun muilla on tavoitteena ammattilaisura, SM-tason tai aluetason pelaajanura tai paikka maajoukkueessa. Junioripelaajat pitävät tärkeimpänä asiana seuratoiminnassa pelaamista, kavereita ja kehittymistä lajissa, joten seuratoiminta tarjoaa nuorille mahdollisuuden urheilumiseen ja kuntoiluun sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen ja mukavaan ajanviettoon pelien ja harjoittelun yhteydessä. Jääkiekkoilijat ovat aktiivisia myös muiden urheilulajien ja niistä etenkin palloilulajien harrastajia. Jääkiekkoa harrastavien nuorten muiden harrastusten kirjo antaakin oman näkökulmansa johtopäätöksille, joita tehdään urheiluseuratoimintaan osallistuvien palloilulajien harrastajien päihteiden käytöstä.

Jääkiekkojuniorit ovat aiempien seurakohtaisten tutkimusten tavoin myös valtakunnallisen aineiston valossa tyytyväisiä elämäänsä, jolle he antavat kyselyssä hyvän kokonaisarvosanan 8,6. Valtakunnallinen kyselytutkimus vahvistaa aiempien seurakohtaisten kyselyiden antamaa kuvaa sosiaalisesta ja useita kavereita omaavasta jääkiekkojuniorista, jolla on hyvät välit vanhempiinsa. Valtakunnallisen kyselyn mukaan vanhemmat tietävät lapsensa vapaa-ajan menoista ja tuntevat kaveripiirin, jonka kanssa heidän jälkeläisensä kulkee. Jääkiekkojunioreiden omien arvioiden mukaan noin 90 prosentilla lapsista ja nuorista molemmilla vanhemmilla on tietoa lasten ystäväpiiristä ja yli 95 % on aina tai useimmiten tietoa siitä, missä lapsi viettää vapaa-aikaansa.

Jääkiekkojunioreilla on sosiaalinen verkosto kunnossa myös siitä näkökulmasta, että heillä on selkeä kuva keneltä hakisivat tarvittaessa apua omaan tai kaverin päihdeongelmaan. Yleisimmin apua haettaisiin päihdeongelmissa vanhemmilta, terveydenhoitajalta ja lääkäriltä. Päihdetyön kannalta on huomion arvoista, että 15-16-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa päihteiden käyttäminen on 14-vuotiaita yleisempää ja lisääntymässä aikuisiän lähestyessä, turvaudutaan päihdeongelmien yhteydessä eniten kavereiden auttamiseen sekä ollaan yleisimmin epä tietoisia hoitoa ja apua tarjoavasta tahosta.

Jääkiekkojunioreiden päihteidenkäyttö

Jääkiekkojuniorit eroavat positiivisesti muista nuorista päihteiden käytön suhteen, sillä kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna jääkiekkonuoret käyttäviä ikätovereitaan harvemmin alkoholia, juovat itsensä selvästi harvemmin humalaan kuukausittain tai useammin ja ovat harvemmin kokeilleet huumaavia lääkkeitä tai muita huumaavia aineita. Vaikka valtakunnallisen terveystapatutkimuksen tietoihin verrattuna täysin raittiiden nuorten jääkiekkoilijoiden osuus on vähäisempi, usein toistuva humalajuominen on kiekkojunioreilla keskimääräisesti ikätovereitaan harvinaisempaa. Jääkiekkojunioreiden päihdekyselyyn vastanneista noin puolet jääkiekkojunioreista ei ole käyttänyt alkoholia eikä noin 70 % jääkiekkojunioreista ei ole juonut itseään humalaan asti. Kun valtakunnallisia tuloksia vertaa aiempiin seurakohtaisiin tuloksiin, jääkiekkoa pelaavien lasten ja nuorten päihteiden käytön tilanne vaikuttaa paremmalta kuin ennen etenkin tupakoinnin suhteen. Jääkiekkoa harrastavat tytöt eivät eroa tutkimusaineiston pojista tupakoinnin eivätkä nuuskan tai alkoholin käytön suhteen. Vaikka tytöissä on nuuskaa joskus kokeilleita, heissä ei ole kuitenkaan yhtään satunnaisesti tai päivittäin nuuskaavaa. Toisaalta tyttöjen ja nuorten naisten määrä on aineistossa niin pieni, ettei heidän osaltaan voi vetää tuloksista pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Käsillä olevan kyselytutkimuksen tulokset osoittavat, että päihteiden vastainen työ on vielä kesken. Kun jääkiekkojunioreiden nuuskan käyttämistä koskevia tuloksia verrataan valtakunnalliseen nuorten terveystapatutkimuksen tuloksiin, ero nuuskan käytön yleisyydessä on yli 14-vuotiailla jääkiekkoilijoilla verrattuna muihin nuoriin hätkähdyttävä. Myös nuorten oman arvion mukaan nuuskaamisen todetaan olevan tupakointia ja alkoholin käyttöä huomattavasti yleisempää seuran pelaajakavereilla kuin muulla jääkiekkojuniorin kaveripiirillä. Vaikka päivittäin nuuskaaminen on jääkiekkojunioreilla yleisempää kuin päivittäinen tupakointi, asenteiden tasolla nuuskaamista pidetään keskimäärin huonompana asiana kuin tupakointia. Tämä jääkiekkojunioreiden nuuskakielteinen asennoituminen tarjoaa hyviä lähtökohtia päihteiden käyttöä ehkäisevälle ja vähentävälle työlle.

Yleisenä trendinä on ollut, että raittius on yleistynyt nuorten keskuudessa, mutta toistuvan alkoholin käytön ja humalajuomisen väheneminen on pysähtynyt. Vanhimmissa ikäryhmissä ja etenkin 18-vuotiailla pojilla toistuva humalajuominen on lisääntynyt. (Rimpelä ym. 2005, 58) Valtakunnallisen kyselyaineiston tulokset osoittavat, että jääkiekkojuniorit eivät tee tässä suhteessa poikkeusta muihin nuoriin: toistuvaa kerran kuukaudessa tai useammin tapahtuvaa alkoholin käyttöä ja humalajuomista tapahtuu pääasiassa 17-18-vuotiaiden ikäryhmässä. Aineistossa kiinnittää huomiota 15-16-vuotiaiden päihteiden käyttö, sillä ikäluokan nuorista noin kaksi kolmasosaa nuorista on kokeillut tai käyttää jotakin päihdettä. Tähän päihteiden käytön kannalta kriittiseen ikäryhmään olisi hyödyllistä kiinnittää erityistä huomiota, sillä heidän osaltaan kyse ei ole yksinomaan nuuskaamiseen liittyvistä päihdekokeilusta tai -käytöstä.

Juniorikiekkoilijoille tehdyn kyselyn mukaan seurapelaajat ovat kokeilleet huumaavia lääkkeitä ja muita huumaavia aineita harvemmin kuin nuoret keskimäärin, mikä ilmenee verrattaessa päihdekyselyn tuloksia kouluterveyskyselyn tuloksiin. Jääkiekkojunioreilla impattavien sekä huumaavien lääkkeiden ja muiden aineiden kokeileminen ja käyttäminen on ollut vähäistä. Vaikka hormoneita kokeilevien määrä on aineistossa vähäisempi kuin impattavia ja huumaavia aineita sekä huumeita kokeilleiden, hormoneiden käyttämisestä ehdottomasti kieltäytyvien määrä on pienempi ja hormoneita kenties tulevaisuudessa kokeilevien osuus suurempi kuin muiden suorituskykyyn vaikuttavien aineiden kokeilemista alustavasti pohtivien.

Vaikka urheiluseurat eroavat terveyden ja raittiiden elämäntapojen korostamisessa siten, että pienillä, keskikokoisilla ja maaseutupaikkakunnilla korostetaan enemmän aatteellisia raittiusperiaatteita (Koski 2000, 28) valtakunnallisessa jääkiekkoseurojen kyselyaineistossa ei ole merkittävää eroa päihteiden käytössä erikokoisten ja erityyppisten paikkakuntien kesken. Tulokseen voi osaltaan vaikuttaa erityyppisten paikkakuntien välisen vertailun kannalta vastaajien kotipaikkakuntien vähäinen määrä. Toisaalta aineistossa ilmenee kyselyyn osallistuneiden seurojen pelaajien välillä eroa päihteiden käyttöön suhtautumisessa sekä erilaisten päihteiden kokeilemisessa ja käyttämisessä. Seurojen välisiin eroihin voivat osaltaan vaikuttaa niihin syntyneet kulttuuriset tavat, sillä aiemmissa tutkimustuloksissa on saatu viitteitä vanhimpien ikäryhmien alkoholikulttuurin ottamisesta mukaan urheilevien nuorten alakulttuuriin. (Koski 2000, 27) Kyselyaineiston tulosten mukaan näyttää siltä, että nuuskan käyttäminen on juniorikiekkoilijoilla samansuuntaista kuin liiga- ja mestisseuran aikuispelaajilla. (ks. Helsingin Sanomat 21.3.2006) Seuraan voi muodostua siten tietynlainen päihdekulttuuri myös nuuskan käytön tai tupakoinnin tiimoille, joka ”periytyy” vanhemmilta pelaajilta nuoremmille.

Valtakunnallisen jääkiekkojunioreille suunnatun kyselytutkimuksen tulokset vahvistavat turkulaisten nuorten päihteen käytön tilannetta selvittäneen tutkimuksen tuloksia. Pasi Kosken tutkimuksessa tehdyn faktorianalyysin perusteella kiekkoilijat ovat korostaneet muita enemmän alkoholiin liittyviä myönteisiä merkityksiä kuten hauskanpitoa, kovimerkityksiä kuten miehekkyyttä sekä sosiaalista painetta, mutta toisaalta myös alkoholisivistystä, järkevyyttä ja kohtuullisuutta. Nuorilla jääkiekkoilijoilla on Kosken tutkimuksen mukaan tietynlainen aktiivinen suhde alkoholiin, mutta se on monimerkityksinen eikä siten yksinomaan alkoholinkäyttöä ihannoiva. (Koski 2005, 632) Sosiaalinen paine näyttää siten osin ohjaavan nuoria alkoholikokeiluihin, mutta samalla myös rajoittavan sen liikakäyttöä, mistä kertoo aineistossa jääkiekkojunioreiden muuta nuorisoa vähäisempi humalajuominen. Päihteiden käytön monimerkityksisyys ilmenee kyselyaineistossa siten, että yleisimmin päihteitä käyttävät vanhimpien ikäluokkien jääkiekkojuniorit pitävät päihteiden käyttöä selvästi useimmin huonona asiana. Lisäksi nuoret pitävät aikuisten tekemää päihteiden käytön valvontaa sekä päihteiden käyttöön puuttumista suotavana. Kyselytutkimuksen mukaan keskimäärin kaksi kolmasosaa jääkiekkojunioreista toivoo aikuisten puuttuvan tupakointiin sekä nuuskaamiseen ja noin kolme neljäsosaa liialliseen alkoholin käyttöön. Verrattuna aiemmin toteutettuihin seurakohtaisiin jääkiekkojunioreiden päihteidenkäyttöä koskeviin tutkimuksiin aikuisten valvonnan päihteidenkäytössä sopivaksi kokeneiden määrä on lisääntynyt. Tässäkin suhteessa seurapelaajat muistuttavat muuta nuorisoa, jolla näkyy kodin, koulun ja palvelujärjestelmän vahvistama nuorten päihteidenkäytön kontrollointi. (Rimpelä ym. 2005, 59) Myös se, että kyselyyn vastanneiden enemmistö on pitänyt jääkiekkojunioreiden päihteiden käyttöä kartoitettavaa kyselyä hyvänä ja tarpeellisena, kertoo nuorten pelaajien myönteisestä suhtautumisesta päihteiden vastaiseen työhön.

Kulttuuriministeri Suvi Lindénin vuonna 2000 toimeksi antamassa nuorten urheilijoiden alkoholinkäyttöä koskevassa selvityksessä on haastettu liikuntajärjestöt ottamaan aiempaa enemmän vastuuta päihteiden vastaisesta työstä. Tässä tutkimuksessa esitellyt nuorten jääkiekkojunioreiden päihteiden käyttöä koskevat tutkimustulokset osoittavat, että suomalainen liikuntajärjestökenttä on ottanut haasteen vastaan ja pystynyt osaltaan vastaamaan siihen kääntämällä kehityksen suuntaa positiivisemmaksi. Toisaalta jääkiekkoseuroissa ei tulisi tuudittautua tutkimuksissa osoitettuun nuorten päihteiden käytön vähentymiseen ja suhtautumisen muuttumiseen kriittisemmäksi päihteiden käyttöä kohtaan. (mm. Rimpelä ym. 2005) Päihteiden vastainen työ kannattaa, sillä valtakunnallisen päihdekyselyn tulosten mukaan vähiten päihteitä käyttävät jääkiekkojuniorit ovat tyytyväisempiä elämäänsä

sekä menestyvät ja viihtyvät myös koulussa paremmin kuin enemmän päihteitä käyttävät nuoret. Päihteiden vastainen työ on tarpeellista, jotta urheilevien nuorten käsitykset hovin ja urheiluhengen vuoksi tehtävästä toiminnasta kallistuisivat pelaajien terveyden kannalta myönteisiin asioihin.

13. Lähteet

Kinnunen, Riitta (2001 a). HPK-Junioreiden päihdekysely 2001. Sosiaalikehitys Oy, Hämeenlinna.

Kinnunen, Riitta (2001 b). Salo Hockey Team -Junioreiden päihdekysely 2001. Sosiaalikehitys Oy, Hämeenlinna.

Kinnunen, Riitta (2001 c). Hyvinkään Jää-Ahmat-Junioreiden päihdekysely 2001. Sosiaalikehitys Oy, Hämeenlinna.

Kinnunen, Riitta (2002). Valkeakosken Kiekko-Ahma-Junioreiden päihdekysely 2002. Sosiaalikehitys Oy, Hämeenlinna.

Koski, Pasi (2000). Nuoret urheilijat ja alkoholi. Selvitys siitä, mitä tiedetään organisoitu liikunta toimintaan osallistuvien nuorten alkoholinkäytöstä. Jyväskylän yliopisto, Liikunnan kehittämiskeskus, Jyväskylä.

Koski, Pasi (2005). Pojat, pallo ja pullo: viekö seuratoiminta märkään miehuuteen? Yhteiskuntapolitiikka 6:2005, 624-638. Vol 70. Stakes, Helsinki.

Nuuska on jääkiekkoilun riesa. Artikkelin Helsingin Sanomat 21.3.2006.

Rimpelä Arja, Rainio Susanna, Pere Lasse, Lintonen Tommi & Rimpelä Matti (2005). Tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977-2005. Nuorten terveystapatutkimus. Sosiaali- ja terveystapatutkimus 2005. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 3005:23. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.

URL: <http://www.stakes.fi/Kouluterveys/taulukot/2005/paihteet05.htm>

14. Liitteet

Liite 1: Kyselylomake

KYSELY JÄÄKIEKKOJUNIOREILLE HARRASTUKSISTA JA PÄIHTEIDEN KÄYTÖSTÄ

Kyselyyn saadut vastaukset toimitetaan suljetussa laatikossa suoraan Sosiaalikehitykseen, joka vastaa tietojen käsittelystä ja tulosten esittämisestä. Vastaukset käsitellään täysin luottamuksellisesti ja tulokset esitetään ryhmittäin niin, että yksittäisen henkilön vastaukset eivät ole tunnistettavissa. Sosiaalikehitys ei luovuta vastauslomakkeita seuralle, liitolle eikä muillekaan tahoille.

Pyydämme vastaamaan kaikkiin kysymyksiin, vaikka tuntuisi, etteivät ne koske sinua.

Ympyröi sopivan vastausvaihtoehdon numero tai kirjoita vastauksesi viivalle.

Esimerkki:

Koulu

1. peruskoulun 8. luokka
 2. ammattikoulu
 3. lukio
 4. muu, mikä?
-

TAUSTATIETOA

1. Jääkiekkoseurasi nimi: _____

2. Vastaajan ikä
_____ vuotta

3. Vastaajan sukupuoli
1. tyttö/nainen
2. poika/mies

4. Koulu

1. peruskoulun _____ luokka
2. ammattikoulu
3. lukio
4. muu, mikä? _____

5. Viihdytkö koulussa?

1. hyvin
2. melko hyvin
3. kohtalaisesti
4. melko huonosti
5. huonosti

6. Kuinka hyvin omasta mielestäsi pärjät koulussa?

1. hyvin
2. kohtalaisesti
3. huonosti

7. Mikä oli edellisen todistuksesi keskiarvo?

1. numeroarvostelua ei ole
2. keskiarvoni oli _____

8. Minkä arvosanan annat elämällesi kouluasteikolla 4-10? Laita rasti ruutuun.

10 9 8 7 6 5 4

HARRASTUSTOIMINTA

9. Kuinka kauan olet ollut jääkiekkoseurassasi? _____

10. Mikä on tavoitteesi jääkiekkoilijana?

1. ammattilaisuus
2. maajoukkue
3. ykkösjoukkue/SM-joukkue
4. aluejoukkue
5. hyvä harrastus

11. Montako hyvää kaveria sinulla on seurassasi? _____ kaveria

12. Montako muuta hyvää kaveria sinulla on edellisten lisäksi koulussa tai muulloin vapaa-aikana? _____ kaveria

13. Mikä seurassasi on parasta? Numeroi kolme tärkeintä asiaa (1 = tärkein, 2 = toiseksi tärkein, 3 = kolmanneksi tärkein asia).

_____ kaverit

_____ pelaaminen, harjoittelu

_____ pelit

_____ turnaukset

_____ valmentajat

_____ urheilulajissa kehittyminen

_____ muu asia, mikä? _____

14. Onko sinulla kiekkoilun lisäksi muita harrastuksia?

1. ei

2. on, mitä? _____

15. Tuntevatko vanhempasi useimmat ystäväsi?

1. molemmat tuntevat

2. vain isä tuntee

3. vain äiti tuntee

4. ei kumpikaan tunne

16. Tietävätkö vanhempasi, mitä teet vapaa-aikanasi?

1. kyllä, lähes aina

2. kyllä, useimmiten

3. eivät yleensä tiedä

SEURAAVAT KYSYMYKSET KOSKEVAT TUPAKOINTIA

17. Tupakoitko?

1. en

2. olen kokeillut

3. tupakoin joskus

4. tupakoin viikoittain

5. tupakoin päivittäin

18. Miten suhtaudut tupakointiin?

0. en osaa sanoa

1. tupakointi on hyvin huono asia

2. tupakointi on melko huono asia

3. tupakointi on mielestäni melko harmitonta

4. tupakointi on mielestäni täysin harmitonta

19. Tulisiko mielestäsi sinun ikäistesi lasten / nuorten tupakointiin puuttua?

1. toisten tupakointiin saa ja pitää puuttua

2. tupakointi on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua

20. Onko tupakointi seurasi juniorien piirissä yleisempää vai vähäisempää kuin muissa kaveripiireissä?

1. selvästi yleisempää

2. hieman yleisempää

3. yhtä yleistä/vähäistä

4. hieman vähäisempää

5. selvästi vähäisempää

SEURAAVAT KYSYMYKSET KOSKEVAT NUUSKAN KÄYTTÖÄ

21. Oletko käyttänyt nuuskaa?

1. en
2. olen kokeillut
3. käytän joskus
4. käytän viikoittain
5. käytän päivittäin

Jos käytät nuuskaa, niin minkä vuoksi?

22. Miten suhtaudut nuuskan käyttöön?

0. en osaa sanoa
1. nuuskan käyttö on hyvin huono asia
2. nuuskan käyttö on melko huono asia
3. nuuskan käyttö on mielestäni melko harmitonta
4. nuuskan käyttö on mielestäni täysin harmitonta

23. Tulisiko sinun mielestäsi ikäistesi lasten / nuorten nuuskan käyttöön puuttua?

1. toisten nuuskan käyttämiseen saa ja pitää puuttua
2. nuuskan käyttäminen on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua

24. Onko nuuskan käyttäminen seurasi juniorien piirissä yleisempää vai vähäisempää kuin muissa kaveripiireissä?

1. selvästi yleisempää
2. hieman yleisempää
3. yhtä yleistä/vähäistä
4. hieman vähäisempää
5. selvästi vähäisempää

SEURAAVAT KYSYMYKSET KOSKEVAT ALKOHOLIN KÄYTTÖÄ

25. Oletko käyttänyt alkoholia?

1. en
2. olen kokeillut
3. käytän joskus
4. käytän kerran kuukaudessa tai useammin

26. Kuinka usein juot itsesi humalaan asti?

1. en koskaan
2. olen kokeillut
3. juon joskus
4. juon kerran tai muutaman kerran kuukaudessa
5. juon viikoittain

27. Miten suhtaudut nuorten alkoholin käyttöön?

0. en osaa sanoa
1. alkoholin juominen on hyvin huono asia
2. alkoholin juominen on melko huono asia
3. alkoholin juominen on melko harmitonta
4. alkoholin juominen on täysin harmitonta

28. Tulisiko sinun mielestäsi ikäistesi lasten / nuorten alkoholin käyttöön puuttua?

1. toisten liialliseen alkoholin käyttöön saa ja pitää puuttua
2. alkoholin käyttö on jokaisen oma asia, johon ei tarvitse puuttua

29. Onko alkoholin käyttö seurasi juniorien piirissä yleisempää vai vähäisempää kuin muissa kaveripiireissä?

1. selvästi yleisempää
2. hieman yleisempää
3. yhtä yleistä/vähäistä
4. hieman vähäisempää
5. selvästi vähäisempää

SEURAAVAT KYSYMYKSET KOSKEVAT MUIDEN AINEIDEN KÄYTTÖÄ

30. Oletko joskus kokeillut seuraavia aineita?

a) "impattavat" aineet	1. en	2. kyllä, _____ kertaa
b) huumaavat lääkeaineet	1. en	2. kyllä, _____ kertaa
c) huumeet	1. en	2. kyllä, _____ kertaa
d) hormonit	1. en	2. kyllä, _____ kertaa

Jos vastasit johonkin kohtaan kyllä, kerro tarkemmin, mitä ainetta olet kokeillut:

31. Jos sinulle tarjottaisiin jotain edellä mainittua ainetta, suostuisitko kokeilemaan?

- | | en
kokeilisi | vaikea
sanoa | saattaisin
kokeilla |
|--------------------------|-----------------|-----------------|------------------------|
| a) "impattavat" aineet | 1 | 2 | 3 |
| b) huumaavat lääkeaineet | 1 | 2 | 3 |
| c) huumeet | 1 | 2 | 3 |
| d) hormonit | 1 | 2 | 3 |

AVUNSAANTI PÄIHTEIDEN KÄYTÖSTÄ SELVIÄMISEEN

32. Oletko huolestunut kaveripiirisi tupakoinnista, nuuskaamisesta tai huumaavien aineiden käytöstä? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

0. en ole huolestunut
1. olen huolestunut tupakoinnista
2. olen huolestunut nuuskaamisesta
3. olen huolestunut alkoholin käytöstä
4. olen huolestunut muiden huumaavien aineiden käytöstä

33. Keneltä hakisit itse apua tai kenen luokse ohjaisit kaverisi näissä ongelmissa? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

1. vanhemmat
2. valmentaja
3. joukkueen huoltaja
4. joukkueenjohtaja
5. pelikaveri
6. muu kaveri
7. opettaja
8. terveydenhoitaja tai lääkäri
9. muu, kuka?
10. en tiedä, mistä apua voisi hakea

34. Valvovatko aikuiset nuorten päihteiden käyttöä

1. liian vähän
2. sopivasti
3. liian paljon

35. Mitä mieltä olet tällaisesta kyselystä?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Liite 2: Liitetaulukoita

Liitetaulukko 1: Kyselyyn vastanneiden seurojen paikkakuntakoko.

<i>Kuntakoko</i>	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
yli 100 000 asukasta	438	29
yli 50 000 asukasta	517	34
alle 50 000 asukasta	554	37
Yhteensä	1 509	100

Liitetaulukko 2: Kyselyyn vastanneiden seurojen aluejako.

<i>Alue</i>	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
Etelä-Suomi	345	23
Länsi-Suomi	595	39
Itä- ja Pohjois-Suomi	569	38
Yhteensä	1 509	100

Liitetaulukko 3 :Pelien tärkeys seuratoiminnassa ikäryhmittäin.

<i>%</i>	<i>10-12-vuotiaat</i>	<i>13-14-vuotiaat</i>	<i>15-16-vuotiaat</i>	<i>17-18-vuotiaat</i>
Mainintoja yhteensä %	26	37	54	71
Tärkein asia	18	23	34	36
Toiseksi tärkein asia	32	29	34	33
Kolmanneksi tärkein asia	50	48	32	31
Yhteensä	100	100	100	100
Lkm	158	153	190	85

Liitetaulukko 4: Jääkiekk junioreiden huolestuneisuus kaveripiirin päihteiden käytöstä.

	<i>10-12-vuotiaat</i>	<i>13-14-vuotiaat</i>	<i>15-16-vuotiaat</i>	<i>17-18-vuotiaat</i>
	<i>En ole huolestunut</i>			
%	35	30	26	10
Lkm	351	300	262	100
	<i>Huolestunut tupakoinnista</i>			
%	43	35	19	3
Lkm	93	74	41	6
	<i>Huolestunut nuuskaamisesta</i>			
%	43	30	23	5
Lkm	43	30	23	5
	<i>Huolestunut alkoholin käytöstä</i>			
%	42	34	19	5
Lkm	58	46	26	7
	<i>Huolestunut muiden huumaavien aineiden käytöstä</i>			
%	46	32	19	3
Lkm	57	40	24	4

Liitetaulukko 5: Viihtyminen koulussa päihteidenkäytön mukaan.

Viihtyminen koulussa	Tupakointi				
	En	Olen kokeillut	Tupakoin jos- kus	Tupakoin Viikoittain	Tupakoin päivittäin
%					
Hyvin	40	28	11	20	33
Melko hyvin	36	36	45	20	28
Kohtalaisesti	20	27	34	40	17
Melko huonosti	3	6	5	10	17
Huonosti	1	3	5	10	6
Yht.	100	100	100	100	100
Lkm	1 155	222	56	10	18
			Nuuskankäyttö		
%	En	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän viikoit- tain	Käytän päivit- tään
Hyvin	40	24	23	12	23
Melko hyvin	36	42	31	47	31
Kohtalaisesti	20	26	21	24	35
Melko huonosti	2	6	18	6	11
Huonosti	2	2	7	12	0
Yht.	100	100	100	100	100
Lkm	1 113	176	61	17	62
			Alkoholin käyttö		
%	En	Olen kokeillut	Käytän jos- kus	Käytän kerran Kuukaudessa tai useammin	
Hyvin	46	28	23	17	
Melko hyvin	34	43	36	35	
Kohtalaisesti	17	22	30	36	
Melko huonosti	2	4	9	8	
Huonosti	1	2	3	4	
Yht.	100	100	100	100	
Lkm	781	345	200	100	

* p=0,000, C=0,264

Liitetaulukko 6: Koulussa pärjääminen päihteiden käytön mukaan.

Pärjääminen koulussa	Tupakointi					
	En	Olen kokeillut	Tupakoin joskus	Tupakoin viikoittain	Tupakoin päivittäin	Yht.
%						
Hyvin	58	36	32	10	28	53
Kohtalaisesti	40	60	57	70	44	44
Huonosti	2	4	11	20	28	3
Yht.	100	100	100	100	100	100
Lkm	1 154	222	56	10	18	1 460
	Nuuskan käyttäminen*					
	En	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän viikoittain	Käytän päivittäin	Yht.
%						
Hyvin	59	30	39	12	23	53
Kohtalaisesti	39	63	46	71	66	44
Huonosti	1	7	15	18	11	3
Yht.	100	100	100	100	100	100
Lkm	1 112	176	61	17	62	1 428
	Alkoholin käyttö **					Yht.
	En	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän kerran kuukaudessa tai useammin		
%						
Hyvin	64	45	36	26		53
Kohtalaisesti	35	52	58	61		44
Huonosti	2	2	7	13		3
Yht.	100	100	100	100		100
Lkm	782	343	200	100		1 425

* p=0,000; C=0,298 ** p=0,000, C=0,285

Liitetaulukko 7: Päihteiden käyttö ja koulutodistuksen keskiarvo ikäryhmittäin.

	Alkoholin käyttö				Humalajuominen					
	En käytä	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän kerran kuukaudessa tai useammin	En koskaan	Olen kokeillut	Juon joskus	Juon kerran tai muutaman kerran kuukaudessa	Juon viikoittain	
10-12 v.	8,2	8,1			8,2	7,9	8,6		8,4	
13-14 v.	8,2	8,0	7,7	7,4	8,2	7,7	7,5			
15-16 v.	8,0	7,8	7,7	7,3	8,0	7,7	7,7	7,3	6,9	
17-18 v.	8,3	7,9	7,6	7,3	7,9	8,0	7,6	7,2	7,8	
Yht.	8,2	7,9	7,7	7,3	8,2	7,7	7,6	7,3	7,4	
Lkm	570	297	176	80	759	116	163	70	7	
	Tupakointi					Nuuskaaminen				
	En käytä	Olen kokeillut	Tupakoin joskus	Tupakoin viikoittain	Tupakoin päivittäin	En	Olen kokeillut	Käytän joskus	Käytän viikoittain	Käytän päivittäin
10-12 v.	8,2	7,9				8,2	7,3			
13-14 v.	8,2	7,8	7,5		6,7	8,2	7,6	7,2	6,5	7,6
15-16 v.	7,9	7,6	7,6	6,7	7,2	8,0	7,7	7,4	7,3	7,3
17-18 v.	7,7	7,3	7,4	7,3	6,9	7,8	7,6	7,5	7,6	7,3
Yht.	8,1	7,7	7,5	6,9	7,0	8,1	7,6	7,4	7,3	7,3
Lkm	876	201	48	9	14	851	159	50	16	49